

Szerkesztőség: kiadóhivatal
és nyomda: Bul. Reș Ferdinand
(József főherceg-ut) 4.
Telefon: 151. Sörgöncim:
Közlöny, Arad :: Az Aradi
Nyomda Vállalat tulajdona,
kiadása és rotációs nyomása.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente
1080, félre 540, negyed-
évre 270, havonta 90 Lei.
Külföldre havonta 50 Lei fel-
több. :: Egyszeri szám 5 Lei.
Vasárnap 6 Lei. :: (Bucure-
stiben 50 ban felár.)
Hirdetések tarifa szerint. ::

XLVI. évfolyam, 106. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF

Szerda, 1931. május hó 13

Orvos-prefektus

Változnak az idők és mi is változunk ve-
lünk — mondja a latin közmondás. A közmon-
dásokban évszázadok életbölcessége száll át
egyik korról a másikra és nekünk semmi
okunk kételkedni benne, hogy igaz a hagyomá-
ny a közmondások bölcsességéről. Alig
néhány hete, hogy új prefektust iktattunk az
aradi vármegyházán és máris tudomásul
vesszük, hogy a kormány bizalma egy új fér-
fit emelt ki rendes munkaköréből, hogy Arad-
megye főispáni székébe helyezze.

Hisziünk az ókornak a modern korra is
érvényes bölcsességében. Hiszünk, hogy dr.
Serban György, az általánosan ismert és meg-
becsülésnek örvendő aradi főorvos prefektussá
történt kinevezése valóban annak az időnek
kezdét jelent és kívánja kifejezésre is jut-
tatni, amelynek szelleme olyan férfiakat állít
a nagy polgári közösségek élére, akik abból a
talajból sarjadtak ki, amelynek sorsa irányítá-
sára meghívást kaptak. Természetes pa-
rancsszava ez a közösségek fejlődésének,
hogy azok kerüljenek a vezető-helyekre, akik
a közösség soraiból valók, ismerik a társadalom
összetételét, ennek arányait és természet-
es erőviszonyait. Egy hadvezér sem tudta
feladatát megvalósítani, aki nem ismerte kato-
náit, vagy katonái nem ismerték őt.

De nem katonai feladatok vállalására
hívta Aradmegye élére a megyei kórház egyik
főorvosát a kormány. Az ország közállapota
nem a katonák diktandóját kívánják, hanem
az orvosok segítő kezét. Bizonyára nem a vé-
letlenek játéka okozza, hogy az ország új
történelmi korszakának kezdetén, amidőn az
uralkodó a pártok viszálykodásán felülemel-
kedni tudó kormány megalakulását hívta élet-
re, ez a kormány a polgári államélet főfunk-
cionáriusait a lélek és a test gondviselői: az
orvosok és a tanárok falanxai sorából választotta
ki felelősségteljes és nagy munkára hiva-
tott pozíciókba. A test és a lélek valóban
várja a gyógyító kezek segélynyújtását és az
egész ország lakossága, nemzetiségi, faji és
felekezeti különbségek nélkül, őszinte akarat-
tal kívánja a nagy kísérelt mindenki számára
áldást és enyhét hozó sikerét. Aradmegye új
prefektusa ezért választotta meg szerencsés
érzékkel bemutatkozásának első szavait, ame-
lyekben aláhúzottan kihangsúlyozta: mint pre-
fektus is — orvos akar maradni. Az az ember,
aki az eléje kerülő szenvedőben nem a nemze-
tiségét, nem fajtát és nem a felekezettét látja,
hanem a segítségre váró embertárs baját, me-
lyet a prefektus is megérthet és orvosolhat.

Őszinte szavak voltak ezek a szavak, az
orvos-prefektus szavai és szeretnénk remélni,
hogy zálogai maradnak a kormány megyei
képviselője politikai működésének továbbra is,
minden maradék és korrigálás nélkül. Serban
dr. az orvos, bizonyára nem felejt el mint
prefektus sem, hogy Aradmegye polgársága,
amelyet jól ismer, meg tudja becsülni az igaz
szándékot és a segítség-nyújtás őszinte aka-
rását, amellyel új munkahelyét elfoglalta. A
megyei kórházból röpitette át a prefektust
autó a vármegyházára: pár pillanatba telt az
egész. Mi elhiszük, hogy az új prefektus,
amidőn az autóbaszállítás előtt fehér orvosi kö-
penyét levette, csak a munkaköpenyét hagyta
a festi szenvedők között; az orvos emelke-
dett etikáját elvitte magával az új munkahe-
lyére is, folytatni tovább sebeket gyógyító,
bomló betegségeket leküzdő, megértő em-
beri munkáját.

Az „Erős kéz” akcióba lépett

Királyi dekretum megszüntette a megyei tanácsok elnökének hatás-
körét — A nemzeti-parasztpárt törvényszegéssel vádolja a kormányt
— Zavar Bratianu György pártjában — Kabaré Lupuénál —
Terrorisztikus eszközökkel oszlatják fel a községi tanácsokat

ARGETOIANU nyilatkozik az Aradi Közlönynek a választások tisztaságáról

Az „Erős kéz” akcióba lépett. Ma királyi
dekretum jelent meg, amely Argetoianu ellen-
jegyzésével módosítást eszközöl a közigazga-
tási törvényen. Ez a meglepetést keltő intéz-
kedés elsősorban a nemzeti-parasztpártot
érintette érzékenyen és a párt részéről tör-
vényszegésnek minősítik az „erős kezű” Arge-
toianu radikális intézkedését. A kormány a
takarékoság elvével védekezik és még továb-
bi hasonló intézkedéseket helyez kilátásba.
Azok a hírek azonban, amelyek arról szólnak,
hogy egyes prefektusok terrorisztikus eszköz-

zökkel kényszerítik a községi tanácstagokat
lemondásra, aligha menthetők takarékoság-
gal. A legújabb eseményekről egyébként a
következőket jelenti az Aradi Közlöny bucu-
resti-i tudósítója:

A Monitorul Oficial mai számában királyi
dekretum jelent meg, amelyet Argetoianu is
ellenjegyzett. A dekretum közli a belügymi-
niszter előterjesztését a megyei tanácsok el-
nökeinek felfüggesztésére vonatkozólag és a
következésképpen kezdődik az a rendkívül fon-
tos intézkedés.

„Mintán a közigazgatási törvény nem nyújt végleges végrehajtást és az két és fél mil-
liárdos költséget igényelne, de különben is bizonytalanságot és olyan atmoszférát terem-
tene, amelynek árnyékában subverzív, szétbomlást előidéző eszmék kelthetnének szárny-
ra, a megyék jogadminisztrációja, a megyei prefektus autoritásának helyreállítása érdeké-
ben javaslom, a megyei tanácsok elnöke attributumának felfüggesztését és a megyei pre-
fektus hatáskörébe való utalásának azonnali végrehajtását”.

A dekretum azután tényleg el is rendeli a
közigazgatási prefektusok funkciójának és
attributumának felfüggesztését és a közigaz-
gatási törvény végleges alkalmazásáig, hatás-
körét a politikai prefektusra ruházza át.

A kormány intézkedése egyes pártokban
nagy elkeseredést szült. A nemzeti-parasztpárt
a belügyi kormányzat intézkedését nyílt
törvényszegésnek minősíti. Felelőssé teszi Ar-
getoianu az intézkedésért és az Adeverulban
Scrutator, az ismert publicista nagyobb cikk-
ben boncolgatja Argetoianu rendeletét és azt
állítja, hogy az méltán kelt kinos hatást kül-
földön, amely éber figyelemmel várja, hogy a
kormány vajjon mennyiben felel meg ama ki-
jelentéseinek, amelyeket uralomrajutása alkalmából az alkotmánytisztelet és a törvényres-
pektus jegyében tett.

Megakadályozták a georgisták értekezletét

Kormánykörökben erre viszont kijelentik,
hogy maga a nemzeti-parasztpárt is módosít-
tani akarta a közigazgatási törvényjavaslatot
és erre már a legutóbbi trónbeszédben is cél-
zást tettek. A kormány költségvetési szem-
pontokból kívánja a közigazgatási törvény
módosítását, vagy egyes paragrafusok hatá-
lyon kívül helyezését, mert csökkenti kell a
fölösleges kiadásokat és ezzel egyszersmind
leépíteni a szükségtelen tisztviselőket. Ha a
nemzeti-parasztpárt komolyan vette a csök-
kentés és a takarékoság politikáját, úgy nem
emelheti fel szavát a kormány ama első intéz-
kedése ellen, amely hatékonyan viszi kereszt-
ül az igazi takarékoság elvét. A nemzeti-
parasztpártnak — jegyzi meg a kormánypár-
ti körök — erre annál inkább nem lehet joga,
hiszen a megyei tanácsok elnökei székeibe va-
lamilyen pártpolitikai érdemeket elért sze-
mélyiségeket ültetett.

Jellemző a politikai erkölcsökre, hogy a
Bratianu Gheorghe vezetése alatt álló ifjule-
bárpártban, mert bebizonyosodott, hogy egy-
előre kormányképtelen, a teljes bomlási folya-
mat indult meg. Mint ismeretes, Bratianu
Györgyöt otthagytá alvezére Valjeanu is, aki
történetesen a georgisták klubhelyiségét bérelte.
Tegnapra a párt értekezletet akart tartani,
azonban Valjeanu ama egyszerű indok alapján,
hogy a bérlő tulajdonképpen ő, a georgistákat
nem engedte be a párt helyiségbe, az ajtókat le-
záratva és a kulcsot elvitte magával.

Aválasztásokkal kapcsolatban minden té-
ren erős aktivitás vette kezdetét. Dr. Lupu már

javában készülődik az önálló listák felállításán.
Tekintettel a kormánnyal való kartell-tárgya-
lásaira, több helyen a lupisták már jelöltettek
magukat a kormánylistán. Dr. Lupu most táv-
iratilag szólította fel híveit, hogy vonják vissza
jelöltetésüket és vegyenek részt az ő listáján.
Erre azonban igen sok párttagja nem volt haj-
landó és így például Buligan, Leon, Radovicu
és a szatmári Florea azzal válaszoltak: „Itt
vagyunk, itt maradunk” és meg is maradtak
a kormánypárti lista élén.

Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának
alkalma volt ma Argetoianuval néhány perces
beszélgetést folytatnia, amikor a belügymini-
sterium épületét éppen elhagyni készült.

— A választások teljesen tisztán fognak
menni — mondta a belügyminiszter. — Az
ujjonnan kinevezett prefektusoknak is azt az
utasítást adtam, hogy erős kézzel, de tisztán
kell levezetni a választásokat.

Hogy képzelel el a belügyminiszter ur
a választásokat, erős, de tiszta kézzel, hiszen
ez a két kifejezés teljesen ellentmond egy-
másnak — válaszolta tudósítónk.

— Ugy értem — vágta ki magát Argetoia-
nu, — hogy nem szabad a népet a féktelen agi-
tációkkal izgatni, most, amikor ugyanis minden
nap meghozza a maga izgalmát, de azért min-
denki arra adja voksát, akire akarja.

A belügyminiszter ezen kijelentése után
mosolygott és automobiljával tovább robogott.

Több száz községi tanács sorsa

A Curentul szerint a regátban több száz
községi tanácsot feloszlattak, illetve az ujon-
nan kinevezett prefektusok terrorisztikus esz-
közökkel kényszerítették a tanácstagokat, hogy
adják be lemondásukat. Azokat a tanácsokat,
ahol ilyen eszközzel nem tudnak eredményt el-
érni, a rendes hivatali uton oszlattatják fel.
Közigazgatási vezérfelügyelőket küldenek ki
s azoknak a jelentése alapján függesztik fel a
megyei és községi tanácsok működését. A Cu-
vantul tudnivaló, hogy a bucuresti-i tanácsot
már e héten feloszlatták és helyébe interimár-
bizottságot neveznek ki.

A kormány különben minden intézkedést
megtesz a hosszú és tartós kormányzásra, ami-
nek az a jele, hogy lorgák teljesen biztos győ-
zelem reményével mennek a választási küzde-
lembe.

Igy Ghica külügyminiszter és Manolescu
kereskedelmi és iparügyi miniszterek ma ki-
hallgatáson jelentek meg az uralkodónál, akivel
a népszövetség közeli ülészakára vonatkozó-

lag folytattak beható tanácskozásokat. Ennek a megbeszélésnek megfelelően adják meg a népszövetségi delegátusoknak a hivatalos direktívákat.

Iorga miniszterelnök ma Ploestiban nagy beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy amikor élete delén elvállalta a kormányzást, nagy áldozatot tett, mivel nyugalmát és pihenését áldozta fel. Szégyen, hogy az állam öt hónapja nem teljesítette fizetéseit és főleg nem fizette tisztviselőit. Azonban abban az esetben, ha eleget nem tesz a tisztviselőivel szembeni kötelezettségeinek, úgy nem tudta volna kiegyenlíteni a külföldi adósságok szelvényeit és az állam ki lett volna téve annak, hogy esetleg csődbe jusson. Olyan kölcsönjavaslatokat és terveket talált a minisztériumban, hogy ha azokat megvalósítják, akkor az egész országot eláraszthatják volna.

A miniszterelnök beszéde

— *Uj koncepció és új szellem szükséges* — mondotta a miniszterelnök: — *Ki kell irtani a korrupciót és én remélem, hogy sikerülni fog kisépítenem ezt az Augi s-istállót. Bizom abban, hogy nem fogok ebben csalódni. Ki kell jelentenem, hogy a kormány nem tűri a demagógiát.*

Ezután felolvasta a ploesti-i nemzet-paraszt-pártnak egy manifestumát, amely tele van demagógiával és kijelentette, hogy már is elrendelte a manifestum szerzőinek letartóztatását.

— *Mint az ország miniszterelnöke hangsúlyozom, hogy a választások tiszták és szabadok lesznek, de ha valaki demagógiával vagy pénzzel megkísérelné a nép lelket megmérgezték, úgy azokkal szemben a kormány a legnagyobb erejével fog eljárni.*

A liberális párt-tagjai sorából a kormánylistán hárman szerepelnek Erdélyben, mint listavezetők. Ez a három a következő: Kolozsváron Lepadatu, Aradon Seni Valeriu (ez több, mint valószínű, a kolozsvári tankerületi főigazgató) és Temesváron Cosma Aurel dr.

Ez Amerika!

Számok az U. S. A. életéről — A fiatal Rockefeller építi a jövő városát. — Newyorki pletykák és szenzációk.

A Jale egyetem most adta közzé az elmúlt iskolaév pénzügyi statisztikáját. Eszerint az egyetemnek a múlt esztendőben (keretszámokban beszéltek) tizenkétmillió dollár tiszta jövedelme volt. Az idei iskolaévben nagyobb lesz a jövedelme s az egyetemi tanács tíz százalékkal magasabb költségei-irányzattal kezdte meg az új szemesztert.

A Jale egyetem vagyona ingatlanokban és berendezésben 120 millió dollár.

Egymillió kétszáz ezer dollár maradt tisztán az egyetemi futbalmeccsek jövedelméből. Ezt ráköltötték a többi sportokra, melyek deficitel dolgoztak.

Az egyetemnek van egy 80.000 ülőhelyet számláló futballpályája, ahová a fontosabb meccsekhez (pl. Jale—Harvard, Jale—Princeton stb.) hetekelőtt meg kell venni a jegyet, mert a mérkőzés napján kiteszik a „Megiekt” táblát.

John D. Rockefeller, akit a világ 3—4 leggazdagabb emberei közé soroznak, a múlt évben 150 dollár jövedelmi adót fizetett. Nincs több jövedelme, még pedig azért, mert ugyiszl van mindenét odaajándékozta a fiának. Ezzel az öreg golfjátékos legalább ötvenmillió dollárral rövidíti meg Newyork államot, amit a fia meg fog takarítani apja halálakor. Örökösödési adóban.

Andrew Carnegie, a háború előtt Rockefellerrel a világ leggazdagabb embere, mindössze ötven milliót hagyott hátra. Sokan még ennire sem taksálták a volt acélkirályt. Carnegie életében több mint hétszáz millió dollárt költött könyvtárakra, laboratóriumokra és templomokra. Amerikában alig van város, melyben nem volna legalább egy Carnegie könyvtár. Newyorkban több van mint egy tucat.

Amerikában nagy a munkanélküliség. Nem lehet állást kapni és az emberek nem keresnek.

Maniu Gyula ma este visszautazott Bucures-tibe. Ugyanezen a vonaton utazott Goga, Lepadatu és Tilea is. A négy politikus különböző variációkban és kombinációkban hosszas meg-

beszéléseket folytatott a vonaton. Az Adeverul szerint ez az utazás és a négy politikusnak a vonaton való találkozása és tanácskozása nem volt véletlen műve.

A székely megyék magyarul tudó prefektusokat kapnak

Hatiegan Gyula erdélyi miniszter a lapoknak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a kormánypart Erdélyben legkezebb május 14-ig benyújtja a teljes listákat. Ugyanekkor természetesen folytatódni fognak a kartell-tárgyalások, amelyeket a kormány ki akar szélesíteni és ezeknek folyamán mindent el fognak követni, hogy kielégítsék az igényeket.

Erdély népe hazafias és dinasztikus — és a bocskortól a püspöki süvegig, mindenki a király mögött csoportosul. Az új prefektusok kinevezését a helyzet kívánta és így például a székely megyékben feltétlenül szükség volt magyarul tudó prefektusok kinevezésére. Én a kormányban Erdély érdekeit védem.

Egy herceg halálos katasztrófája

Kastélyának parkjában vérbe fagyva, holtan találták

Emdenből jelentik: Ina és Knyphausen herceget ma délelőtt lüttesburgi (Norden mellett) kastélyának parkjában holtan találták. A herceg lött sebbel vérbefagyva feküdt a földön, mellette pedig vadászfegyvere hevert. A herceg már régebben tüdőbetegségben szenvedett és az első pillanatokban az volt a felte-

vés, hogy öngyilkosságot követett el, ennek azonban ellene szólt az a körülmény, hogy az utóbbi időben teljesen jól érezte magát és így semmi oka sem lehetett öngyilkosnak lenni. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy a herceg rátámaszkodott vadászfegyverére, amely véletlenül elsülhetett és a szerencsétlenség így következett be.

Minisztériumi tisztviselők a kémkedési perben

A szovjetkémkedési per mai tárgyalása — A tisztviselők visszavonták a rendőrségen tett vallomásaikat

Bucures-tiből jelentik: A most folyó szovjet kémkedési per mai tárgyalásán a bíróság Călinescu és Rosescu volt hadügyminisztériumi tisztviselőket hallgatta ki, valamint Dobrescu volt külügyminisztériumi tisztviselőt. A három tisztviselő annak idején a vizsgálóbíró előtt kijelentette, hogy a szovjetnek különböző fontos iratokat szolgáltatott ki. Dobrescu megbízta a vele összeköttetésben álló szovjet-ügynököket, hogy

lopják el tőle azt a diplomáciai bördönt, melyben rendkívül fontos okiratokat tartott.

Dobrescu megkönyvitette munkáját, azonban ez annak dacára sem sikerült, mert a készülő tervek még idejében megtudták az illetékesek és így azt sikerült megakadályozni. A három tisztviselő a mai tárgyaláson kijelentette, hogy vallomásukat a rendőrségen és a vizsgálóbíró előtt a kényszer hatása alatt tették.

Egy barátom, Raskó Aurél, magyar származású festőművész, aki a háború kitörése óta idekinn él és Halmi Artúrral, a legsikeresebb portréfestője Amerikának, a múlt héten szállította le dr. Dorrance posthumus portréját az özvegynek, melyért hatezer dollárt kapott. Ekkora összegért egy portréért Európában legfeljebb László Fülöpnek, Sir Orpennek és Van Dongen-nak fizetnek. Raskó dr. Dorrance-ot, a konzerv királyt, aki a múlt nyáron halt meg és 150 millió dollárt hagyott hátra és akit Raskó sosem látott, egy székben ülve festette meg háromnegyed életnagyságban. A portré egy kis fotográfia után készült, mely mellkép volt. A multimilliomos külsejéről való részleteket, hogy tulajdonképpen milyen volt az arcbőre, az alakja, milyen pózban szokott ülni stb., a művész a konzervkirály inasától kapta meg. A portré bemutatásakor az özvegy sirva fakadt és azt mondta, hogy ez az egyetlen kép, mely boldogult férjét tökéletesen visszaadja. Raskó jelenleg egy bankár feleségét festi s csak e munkájának befejezése után kerül sor a Dorrance család tagjainak megörökítésére, akik öten vannak.

Charles V. Bob newyorki tőzsdebizománvos két hónap előtt megszökött. A szökést csőd követte s a vizsgálat kiderítette, hogy a felek vesztesége körülbelül 12.000.000 dollár. Bob-ot (milyen kedves neve van) sikerült elcsipni a Csendes-Oceán partján épp amikor át akart szökni Canadába. Azóta Newyorkban ül. Most adták közzé a kimutatást, mely szerint a tizenkét millió dollárból mindössze 200 dollár fog megtérülni. Ennyit érnek a bankár értékei, melyeket a lakásán találtak.

A Wall Street (a newyorki tőzsde népszerű neve arról az uccáról, melyben van) legnagyobb idei szenzációja volt a Prince and Whitley tőzsdebizománvos cég bukása. Az irodák egy felhőkarcoló két teljes emeletét foglalták el s kilencszáz alkalmazottat foglalkoztattak. A cég egy a 43 éves Hoyt nevű ember tulajdona volt, aki a 45 éve fennálló szolid kis üzletet hét

év előtt vette meg pár ezer dollárért s úgy ki-fejlesztette, hogy mint a vizsgálat kiderítette, a mostani rossz konjunktúrák mellett is kilenc-ezer üzletfele volt. A Prince and Whitley cég összeomlása harmincezer dolláros bukás volt. A legkisebb pánik sem volt a Wall Streeten, pár vállalat részvényei, melyeket a cég finanszírozott, még mélyebbre estek, az irodákat becsukták s utána kilencszázzal több ember volt nélkül Newyorkban.

Amerikában állítólag ötmillió ember van munka nélkül. Először az állam, aztán a városok külön-külön mindent elkövetnek a munkanélküliség csökkentésére, jótékony egyesületek, mint a Vörös Kereszt, Údv Hadsereg stb. ugyancsak kiveszik részüket, ezek milliókat gyűjtenek és osztanak szét. Ezenkívül társadalmi intézmények, vállalatok, újságok, sőt magánvállalatok, színházak, filmtársaságok stb. ötletekkel jönnek, a jövedelemből százalékokat adnak le, előadásokat, sportversenyeket rendeznek.

A munkanélküliség nagy problémáját — legalább kis részben — a legnagyobb amerikai gyümölcsstermelő vállalat úgy kívánta szanálni, hogy összeszedett egy csomó állástalan, eladott nekik két-két dollárért egy-egy láda almát és kiállította őket az uccasrokra azzal, hogy ha az almát öt centjével árulják, egy ládán két dollárt keresnek. Az amatőr gyümölcs-árusokat ellátta kartonra nyomott hangzatos címmel — „Segíts az állástalanokon”. „Vásárolj almát” stb. — miket azok a kalandjukra tüzetek, a ládára, falra szögeztek. Newyorkban tilos az uccai árusítás, de a rendőrség ez ellen nem tehetett semmit. A második héten már hat ezer ember árult almát, a negyedikben tízezer felül. Az alma egyébként a legjobb minőségű kaliforniai termék, szép, piros, gusztusos és nagy, még közepes gyümölcsüzletben sem lehet öt centért kapni. Az állástalanok az almát angró áron kapják s Newyorkban ma egyszerűen divatban van az uccán séta közben almát majszozni.

Mircea volt szenátor az aradi Iparkamarában

„Nem akartam a kereskedők érdekeit sérteni” — Ankét

az aradi Iparkamarában — Nem hozzáértő emberek csinálják az ország törvényeit —

Mircea Constantin nyilatkozata az Aradi Közlönynek

Az Aradi Közlöny mai száma már foglalkozott Mircea Constantin volt szenátor, a Romániai Nagyiparosok Országos Szövetségének vezérigazgatójának Aradra érkezésével és a jövőtét megelőző incidenssel, amely a szenátor és a kereskedelmi kamarák között folyt le akkor, amikor a szenátor az általános drágaságot a kereskedőket okozta. Az Aradi Kereskedelmi Testület elnökének, Domán Sándornak nyilatkozatát is közöltük és ezért az Iparkamarában jelzett mai ankét résztvevői izgalommal várták, hogy ennek a kínos ügynek milyen ki-magyarozását adja a volt szenátor.

Az ankét pontosan déli tizenkét órakor kezdődött. Résztvettek azon Mateescu István villanygyári vezérigazgató elnöklésével br. Neuman Károly, Assael Károly, dr. Rácz Sándor, Glück József, Reinhart Gyula, Jovita András, Rozván Pál, Karácsonyi Döme, az iparkamara részéről Pacuraru Brutus főtitkár és Falus Lajos dr. titkár.

Mircea Constantin vezérigazgató üdvözölte a megjelenteket és ismerette programját:

— Mai összefoglalásunk legfőbb célja, hogy leszögezzük azt a tényt, hogy a nagyipar sürgősen magához kell emelje a kisipart is, mert a nagyipar elsőrendű érdeke az, hogy a kis iparosok óriási nyomora megszűnjön és hogy a normális keresleti és kínálati viszony helyreálljon. Nem akarok egyetlen kormányt sem vádolni azért, hogy a kisipar a mai súlyos helyzetbe került, mert a háború utáni kormányok kivétel nélkül abba a hibába estek, hogy a törvények meghozatalánál egyetlen egyszer sem kérdezték meg a legjobban érdekelt felek véleményét. A helyzet ma az, hogy a rossz adózáti, egészségügyi és közigazgatási törvények miatt a kisipar, de a nagyipar is hallatlan nagy mértékben szenved és egzisztenciális érdekeik vannak megátadva.

— Manoilescu miniszter sürgősen segíteni akar a helyzeten és ezért tervbe vette, hogy a kisipar támogatására hitelintézetet állít fel éppen olyan szervezéssel, mint amilyen a nagyiparosok részére a Creditul Industrial révén már meg van. A kisiparosok bankja sem lesz kisebb méretű, mint a nagyiparosoké, mert Manoilescu szerint nem csak munkára, de hitelre is szükségük van a kisiparosoknak.

Mircea volt szenátor kezében volt az Aradi Közlöny mai száma és ezért mindenki izgalom-

A szabadhelyi apagyilkos az aradi ügyészség fogházában

Azért gyilkolta meg édesapját, mert lányokkal foglalkozott.

Tegnap számunkban részletesen beszámoltunk a szabadhelyi apagyilkosságról. A csendőrség a gyilkosság gyanúja alatt letartóztatta Vasi Floreát, a meggyilkolt édes gyermekét, annak feleségét és apósát. A gyanúsítottakat ma délelőtt szállították át az aradi ügyészségre, ahol Vulpé Constantin vezető-ügyész kihallgatta Vasi Floreát. A szabadhelyi gazdálkodó részletesen elbeszélte, hogy édesapját amiatt gyilkolta meg, hogy magas kora dacára, állandóan lányokkal foglalkozott.

Attól tartott, hogy megnősül és így a vagyonból ő nem kap semmit, ezért végzett vele. Miután Vasiné és az após ellen semmiféle bizonyíték nem merült fel, a főügyész elrendelte szabadlábrahelyezésüket. Vasi Floreát pedig letartóztatási indítvánnyal átküldte a vizsgálóbíróhoz, ahol fogatosították az apagyilkos letartóztatását.

mal várta, hogy a kereskedők testülete ellen tett kijelentéseire is rátérjen.

— Meglepődve vettem tudomásul, — mondotta a volt szenátor, — hogy a Kereskedő Testület legutóbbi parlamenti felszólalását rosszul értelmezte és azt hiszi, hogy én a kereskedőket támadtam. Csak félreértésről lehet szó, mert igaz, hogy kimutattam azt, hogy milyen nagy különbség van az egyes termékek és iparcikkek árai között, amíg azok a termelőktől a fogyasztókhoz jutnak, de ezzel éppen azt akartam bizonyítani, hogy a kereskedők a súlyos terhek miatt kénytelenek az árakat emelni. Semmiesetre sem akartam a kereskedők érdekeit sérteni, ezt itt az ankétan nyilvánosan leszögezem.

Ezzel azután az ankét véget is ért. Munkatársunk külön is megkérdezte a volt szenátort, hogy nyújtson felvilágosítást arra nézve, hogy milyen kitételei miatt nehezteltek rá a kereskedők.

Meggyilkolták a calarasi törvényszék elnökét

Apósa családi okokból a nyílt uccán nyolcszor rálőtt — Tanase elnök a merénylet után azonnal kiszorult

Bucurestből jelentik: Borzalmas családi dráma játszódott le ma Calarasi regáti városban. Tanase törvényszéki elnököt apósa, Costachescu földbirtokos a nyílt uccán 8 revolverlövessel agyonlőtte. A lövések közül — mint utólag megállapították — négy halálos volt. Costachescut a rendőrség azonnal letartóztatta, aki kihallgatása alkalmával elmondta, hogy végzetes tettét családi okok miatt követte el.

A gyilkosság — mint azt későbbben jelentik —

Falnedvességet

tökéletesen, gyorsan és biztosan csak a

„BUE R”

vegyianyaggal távolíthat el. Minden dobozhoz használati utasítás mellékelve. Kapható:

Kiss Tamás, Arad.

— Nincs semmi konfliktusom a kereskedőkkel, — válaszolta Mircea volt szenátor — mert a nekem imputált kijelentések tévedésen alapulnak, amit az ankétan nyilvánosan is leszögeztem. Negyven éve vagyok az iparosok és kereskedők érdekközösségébe belekapcsolódva és 12 évig a kereskedelmi minisztérium igazgatója voltam, nem tételezhetem fel tehát rólam, hogy ne ismerjem a kereskedők bajait. Én hívtam a kereskedelmi kamara első közgyűlését is össze évekként ezelőtt éppen Aradon és azóta is állandó kontaktusba vagyok velük. Az a meggyőződése, hogy a parlamentbe minél több iparos, kereskedő és földműves kell, hogy bekerüljön, mert az ország ezekre támaszkodik és nem lehet az alkotó elemeket a törvényhozásból kizárni. Ha az egyes kormányok mielőtt a produktív elemek érdekében törvényt hoznak, ki kérik azok véleményét, biztosíthatok mindenkit, hogy ne lenne visszassága a mai kormányzásoknak.

a délutáni órákban látszódtott le, közvetlenül az agyonlőtt törvényszéki elnök háza előtt. A végzetes merényletet előbb heves szóváltás követte, majd Cosachescu az izgalomtól remegve előkapta revolverét és még mielőtt veje védekezhett volna, nyolcszor rálőtt. Az első lövések elhangzása után a volt törvényszéki elnök véresen terült el a földön. Több járőkelő a dörrenések zarára a helyszínre sietett, ahol ekkor már Tanase elnök kiszorult.

„Nem vagyok folyton változó kaméleon”

Két nyilatkozat. — Ambrozy báró, a Magyar Párt bányai elnöke és Rosenhal dr. temesvári hitközségi elnök — az „Országos zsidópárt”-ról

Temesvárról jelentik: Nagy feltűnést keltett, hogy a választási mozgalom megindulása alkalmából országos zsidópárt elnevezése alatt a cionisták maguk mellé akarják állítani azokat a zsidókat is, akik eddig kulturájuknak és nemzeti hagyományaiknak megfelelően a Magyar Pártban helyezkedtek el. A zsidópárt Temes megyében is benyújtja jelölőlistáját és ezzel kapcsolatosan a legkülönbözőbb kombinációk látnak napvilágot, amelyek abban kulinálnak, hogy a zsidópárt részvétele a választásokon különösen a Magyar Pártnak, amely önálló listával veszi fel a küzdelmet, okoz nagy veresésséget. A várható esélyekre vonatkozólag Ambrozy Andor báró, a Magyar Párt bányai elnöke a következő nyilatkozatot tette:

— Eddigi tapasztalataim után itélve, nem tudom elképzelni, hogy a magyar zsidóság, amely magyar kultúrán nevelkedett és minden porcikájában magyarul érez, a magyarság sorsdöntő óráiban azt a végzetes hibát követné el, hogy frontot csinál a magyarság ellen. Nem tudom elképzelni, hogy felragyjon minden tradíciót és esetleges pártfordulásokkal veszedelembe sodorja a Magyar Pártot. Különösen lehetetlennek tartom azonban azt, hogy a temesmegyei zsidóság, amely ugy az összmagyarság részéről, mint az én részemről mindenkor a legmelegebb szeretetben részesült, éppen engem, aki nem egyszer sikra szálltam értük és érdekeiket mindenkor a legőszintebben képviseltem, az elkövetkezendő nehéz harcban cserben hagyja. Ha azon-

ban tévednék és a választások alatt a zsidóság tényleg elfordulna tőlünk, úgy őszintén kijelentem, hogy ez életemnek egyik legnagyobb csalódása volna, amely rendkívül fájdalmasan érintené a magyarságot és az én személyemet is. Bizom a zsidók elvűségében és remélem, hogy ilyen csalódás nem fog bennünket érni.

Nyilatkozott Rosenthal Marcell dr. is, aki a legtöbb zsidó tagot számláló gyárvárosi hitközség elnöki pozícióját tölti be és így véleménye mindenesetre nemcsak egyéni fel fogását tükrözi vissza, hanem a zsidóság tekintélyes részének nézetével is azonosítható. Rosenthal Marcell dr. a következőket mondotta:

— Én nem fordulok el a Magyar Párttól. Én csak vallásilag vagyok és lehetek zsidó, de politikailag nem. Ezt vallom, akár elismernek odaát a másik táborban, akár nem. Szerintem annak az elbírálására, hogy magyar vagyok-e, egyedül én vagyok jogosított. Én annak vallom magam, aminek magamat érzem. Ismétlem, álláspontom ez: vallásilag zsidó vagyok, politikailag azonban nem. Nem vagyok kaméleon, hogy állandóan változzam. Én nem vagyok cionista a mai értelemben és nem vallom magam nemzeti zsidónak. Ezért nem is tudom helyeselni, hogy az országos zsidópárt vezetésége csaknem kizárólag cionistákból áll. Ha nem a cionista zsidóságra bízták volna nagy részt ennek a pártnak a vezetését, akkor az akció rokonszenvesebb lehetne. Így azonban nem. Én nem tartok velük. Zsidó vagyok vallásilag, de érzésem és a lelkem magyar.

A bécsi Creditanstalt katasztrófája

Az osztrák kormány meg akarja menteni a bankot — A Creditanstalt alakulása — Mi okozta a katasztrófát? — Rotschild marad az elnök — Az áresés négy nap alatt 33 százalék — Mit mond a külföld

Az osztrák kormány hétfőn este 8 órakor megtartott rendkívüli minisztertanácsáról kelt ki az a szenzáció, hogy az Oesterreichische Creditanstalt, Ausztria legnagyobb és legelőkelőbb pénzintézete fizetési nehézségekkel küzd. Az osztrák pénzügyi életnek ez a szenzációja nagy megrökönytetést keltett a nemzetközi pénzpiacon, habár mindenki tisztában volt azzal, aki az osztrák gazdasági életet ismeri, hogy a Creditanstalt bizonyos nehézségekkel küzd, amelyeket elsősorban az okozott, hogy a Bodencreditanstaltot két és fél évvel ezelőtt átvette és ezzel Ausztriát a csődtől mentette meg. A válsághír jelentőségét természetesen csak fokozta, hogy a Creditanstalt Rotschild érdekeltség és a nehézségek dacára hihetetlennek látszott, hogy ez az abszolút biztonsággal megalapozott pénzintézet válságba kerülhet.

Az osztrák kormány rövid és határozott tanácskozás után arra a megállapodásra jutott, hogy a Creditanstaltot megmenti, biztosítja további fennmaradását és természetesen zavartalanul fenntartja a nagybank összes vállalkozásait, vállalja kötelezettségeit összes hitelezőivel, betevőivel és folyószámla követelőkkel szemben. A kormány szűkszavú kommunikéban tájékoztatta a nyilvánosságot a történetekről, azonban ennek dacára az elmúlt éjszaka olyan hírek terjedtek el az osztrák fővárosban, hogy a válság olyan súlyos, hogy az összeomlás elkerülhetetlen. Ezek a híradások vaklármanak bizonyultak, mert má már kétségbevonhatatlanul beigazolódott, hogy nem csak az osztrák kormány, hanem az egész nemzetközi tőke a hatalmas pénzintézet mögé áll és azt szanálni fogja.

Ausztria legnagyobb ipari konszernje

A Creditanstalt 1885-ben alakult százmillió forint alaptőkével. A pénzintézet elnökgazdája jelenleg Louis Rotschild, vezérigazgatója pedig Louis Neurath. Az infláció idején a Creditanstalt alaptőkéje husz milliárd koronára lett, majd a valorizáció során ötvenmillió schillinget tett ki az alaptőke. A Rotschild-csoport mellett Európa és Amerika több vezető intézete van jelentékenyen érdekelve a Creditanstaltnál, amelynek ipari konszernje magában foglalja Ausztria nagyiparának körülbelül 70 százalékát. A Creditanstalt kezében van az egész osztrák villamosság, a textilgyárak egyrésze, az egész petróleumipar, nagy lapokat finanszíroz, színházak vannak a birtokában és a pénzintézet kezén van úgyis az egész bécsi szállodaipar.

Az első és fő oka a mai szomorú helyzetnek az a nyomasztó örökség, amelyet a pénzintézet a Bodencreditanstalt beolvastásával magára vállalt. Másfél nap alatt határozta el magát annakidején erre a lépésre az osztrák kormány nyomására, holott tudvalevő volt, hogy a Bodencreditanstaltnak ugyiszólván egyetlen egészséges iparvállalata sincs és veszteségei messze túlhaladják a legmerészebb számításokat is. A Creditanstalt azóta ennek a szomorú örökségnek a likvidálásával volt elfoglalva.

A hatalmas pénzintézetnek a bécsi Arthofen lévő reprezentatív palotájában már napok óta folynak az izgalmas tárgyalások és valószínű csoda, hogy a válsághírek nem jutottak ki eddig a párnázott ajtókon mögül. A Creditanstalt igazgatósága és az osztrák kormány között lefolyt tárgyalások értelmében a pénzintézetet a következőképpen szanálják:

A Creditanstalt alaptőkéje 125 millió schilling. Ebből leírnak 25 százalékot, vagyis 31 millió schillinget. A bank nyílt tartálékából a veszteségek törlesztésére fordítanak 40 millió schillinget, ezzel a bank veszteségei 69 millió schillingre csökkennek. A banknak az osztrák kormány hozzájárulása, a nemzeti

bank és a Rotschild-ház kölcsönei révén 160 millió schilling új tőke fog rendelkezésére állni, amelyet úgy hoznak össze, hogy az osztrák kormány 100 millió schillinget bocsájt rendelkezésére, a Nemzeti Bank és a Rotschild Bank 30-30 millió schillinget adnak. Ebből az összegből mindenekelőtt a 69 millió schilling veszteséget fogják törleszteni. A fennmaradó 90 millió schillinget új alaptőke gyauágt fogják szerepeltetni.

Az osztrák pénzügyminiszter nyilatkozata

Évégből szerdára összehívták az osztrák nemzeti tanácsot, hogy a szanáláshoz a felhatalmazást megadják. Miután az osztrák törvények szerint a kincstári utalványok csak három évre bocsájtathatók ki, a kormány javaslatot fog tenni, hogy ezen utalványok olasz minta szerint kilenc évi időtartamra szóljanak. Az osztrák pénzügyminiszter nyilatkozott Ausztria legújabb pénzügyi szenzációjáról. Ezzel kezdte nyilatkozatát:

— Egy fergeteg vonult el Ausztria fölött és csak annak a reményemnek adhatok kifejezést, hogy ennek következményeitől Ausztria meg fog szabadulni.

Az egyik hírlapíró azon kérdésére, hogy az elterjedt hírek után nem várható-e, hogy a Creditanstaltnál run lesz, a pénzügyminiszter így válaszolt:

— Nincs kizárva, hogy run fog bekövetkezni s ez esetben a Creditanstalt kénytelen lesz átmenetileg bezárni pénztárait. Kérem a közönséget, maradjon nyugodtan a helyén, mert minden rendbe jön.

Az osztrák gazdasági életnek egyik vezető személyisége a Creditanstalt fizetési képességét illetően a következőket mondotta:

— A Bodencreditanstalt átvételénél súlyos mulasztások történtek, amennyiben túlgyorsan vették át és ennél a műveletnél nem vizsgálták meg jól az ügyek minden részletét. Nem volt elégséges a Bodencreditanstalttal való fúzió után az alaptőkének 100 millióval való redukálása és nem volt meg a kellő garancia, hogy a két bank fúziója sikerülni is fog. A Creditanstalt megmentése az államra nézve olyan nagyfontossággal bír, hogy ezt feltétlenül keresztül kell vinni.

Aradi pénzügyi körökben szerzett információink szerint a pénzpiac teljes nyugalommal várja a Creditanstalt körül kialakuló eseményeket és az egész ügyet egyelőre az érdekelt pénzintézet és az osztrák kormány közötti ügynek tekinti. A romániai pénzintézetek érdekeltsége a Creditanstaltnál nem számottevő, miután a pénzintézeteknél az a szokás, hogy schillingszükségletüket időnként fedezik és ebből a minimális vételből eszközölnék azután átutalásokat, vagy kiutalásokat.

Bécsből jelentik: A Creditanstalt mai kritikus délelőtti nyugodtan telt el. A kormány erősen bizik abban, hogy a szanálás sikerülni fog. Ma délből az osztrák fővárosba érkezett Quesnay a Nemzetközi Kifizetési Bank vezérigazgatója és az Angol Bank teljhatalmu delegátusa, Sir Otto Niemayer az Angol Bank ügyvezető igazgatója, hogy a szanálási akciónál szülő tárgyalásokon résztvegyenek. A magyar tözsde nyugodtan fogadta a válságról szóló híreket. A Creditanstalt papírjait ma kivonták a forgalomból.

A részvények árzuhanása

Az államkincstár százmillió schillinggel járul hozzá a Creditanstalt szanálásához, aminek folytán a kormány megbízottakat küld az igazgatóságba. A kiszivárgott hírek szerint Louis Rotschild ennek dacára megtartja elnöki tisztségét. Ma délután a Creditanstalt értékeit a tegnapi 43.5 árfolyammal szemben 30-as árfolyamon jegyezték. Az áresés négy nap óta 33 százalékot tett ki.

Wizo-bazár

május 24-25.

Illetékes közgazdasági körökben a Creditanstalt válságáról és a szanálás lehetőségéről még a következőket közlik: A Creditanstalt és az egész osztrák kereskedelem között fönálló intenzív kapcsolat elkerülhetetlenné teszi, hogy ne az állam intézze a szanálást. Az a nyíltság, amellyel az intézet nehézségeit feltárták, a legjobb biztosíték arra, hogy minden mód megvan a Creditanstalt ügyeinek szanálására. Ausztria ismét a békeszerződésből kifolyó gazdasági helyzetének egyik konzekvenciáját viseli. A Creditanstalt a békeszerződések áldozata.

A Creditanstalt nehézségei mindinkább elsimulnak. A pénzpiac mindenütt a legnagyobb nyugalommal fogadta a híreket, bonyodalmak sehol sem keletkeztek. A Nemzetközi Kifizetési Bankja, mihielyt a Creditanstalt megingásáról értesült, a bizalom jeléül nagy idegen valuta átutalásokat eszközölt a bank nevére. Ez a tény megnyugtatta az aggódókat. A pénzüket jelentkezőket a bank minden nehézség nélkül kifizeti. Rodd és Simon banktanácsosok kijelentették, hogy bankjuk készen áll minden áldozatra és a Creditanstalt semmi megrázkódtatást nem hozhat a pénzpiacra.

A „Freiheit” című lapot ma elkobozták, mert a bank ellen megindult runról írt, ami azonban egyáltalán nem igaz. A fiókok közül a Mariahilferstrassen levő fiókot kereste fel a legtöbb betétes, de minden incidens nélkül történtek a kifizetések.

A „Tageszeitung” a Creditanstalt válságával kapcsolatosan hosszú cikket közöl és ebben kifejti, hogy a lehetetlen osztrák gazdasági helyzet okozta, hogy a Creditanstalt képtelen volt a kötelezettségeinek megfelelni. A lap hangoztatja a vámművi szükségességét, mert csak ez az egyetlen lehetőség, hogy Ausztria jelenlegi gazdasági széttagoltsága megszűnjön.

A magyar pénzpiac álláspontja

Budapestről jelentik: Tabakovics Dusan, a Magyar Nemzeti Bank igazgatója a Creditanstalt válságáról ezeket mondta az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának:

— Az osztrák nemzeti bank táviratot intézett az összes jegybankokhoz, amelyben bejelenti, hogy az osztrák hitelintézet válság előtt áll és hivatkozik arra, hogy bőséges hitelekkel rendelkezik a szanálás keresztülvihetőségére. Ez a távirat is arra vall, hogy az osztrák kormány teljesen magáévá tette a Creditanstalt ügyét, így nyugodtan várhatja mindenki a továbbiakat.

Magyarországon az egész pénzpiacon rend és csend van. Az osztrák pénzintézet válsága sehol sem érezte hatását.

Popovics Sándor, a Magyar Nemzeti Bank kormányzója a következő nyilatkozatot adta az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának:

— Az osztrák kormány átsegítette a Creditanstaltot ezen a súlyos nehézségen és ma már ott tartunk, hogy nyugodtan elmondhatjuk, hogy semmi ok nincs a félelemre. Samálatos mindössze az, hogy egy ilyen hatalmas pénzintézetnek állami beavatkozáshoz kellett fordulni.

Az aradi mozik mai műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: Erdélyi premier, MAMORKE-RINGÓ. Szerelmi dráma, melyben a táncnak és dalnak sorsdöntő szerepe van. A szépséges Mady Christians, a bájos Trude Berliner, a nagyszülő Hans Stüwe és a kifűnő hangú Walter Jankuhn, a berlini Operaház tenora viszik a főszerepeket. (Kezdekör az ajtókat be-
zárják).

SELECT MOZGÓ: RUDI FÖHADNAGY UR! (Der schöne Gigolo). Mozgalmas szerelmi történet a háború utáni érékzuhanások idejéről, amikor karriernek törték derékban és ismeretlen alakok emelkedtek a felszínre. Főszerepekben: Igo Sym, Anita Dorris, Harry Nestor, Betty Astor és Erna Morena.

ELITE MOZGÓ: Negyed 8 és negyed 10 órakor. Rebriz. BÜNATORÖKLÉS. Szexualopathológiai iránydráma. Főszerepekben: Walter Rilla, Valery Boothby, Fritz Albertl.

GRADISTE MOZGÓ: 7 és 9 órakor. Új műsor. A TELEFONOS KISASSZONY. Társadalmi dráma, főszerepekben Madge Bellamy.

HIREK

Orvosi tanácsadó

prefektusok számára

Már majdnem minden társadalmi réteg adott prefektusokat az egyes vármegyék kormányzására, csak éppen az orvosi kar tartotta magát tündetőleg távol. De ugyánúgy rájöttek arra, hogy a betegség gyógyítására orvosra van szükség és így a nagybeteg közállapotokat is orvosok kezébe adták, hogy felismerjék a betegség kórokozóját és megtalálják annak gyógyítására az orvosságokat.

Nagyvárad, Kolozsvár és most Arad is orvos-prefektusokat kapott. Nem szeretném azonban, hogy a betegség megállapításával, a diagnózissal hosszú idő teljen el. Ezért segítségére leszek az orvosoknak, mert tudott dolog, hogy akármilyen jó orvos is legyen az, aki a beteget kezeli, ha a tüneteket letagadták, esetleg rossz diagnózist állapítanak meg.

A vármegyék betegsége: a rossz üzletmenet, a pénztelenség, a munkanélküliség, a magas adók.

Kórtünetek: A kereskedő mindig álmos, mert unatkozik, a polgárok hallása meggyengült, mert nem hallják a pénz csengését, állandó kielégíthetetlen éhvágó a munkanélkülieknél és csömör az adókönyvek iránt.

Fázis: Az üzletek a krízisen túl vannak, mert már sorra becsukták őket, a pénz utáni láz csökkenőben van, mert elérhetőnek látszik, a munkanélküliek pulzusa hevesen ver naponta a városház előtti téren, az adók befizetése csökkenő tendenciát mutatnak.

Recept: R. B. 2. azaz részletek beszámoltatandók, N. P. de M. L. azaz mincsen pénzem, de majd lesz, HO³, ami vizet jelent és arra jó, hogy a munkanélkülieket lehűtse, adó ellen azonban mincs orvosság.

Utókurák: A csődbejutott ember az utókurát rendszeren a törvényszéki fogdában tölti. Akik pénzt akarnak látni, legjobban ha kényszerkegyességet kérnek, ők pénzt látnak, a hitelezők pedig mérsékeltebb éghajlatra utazhatnak, mert itthon nagy melegük lesz. A munkanélküliek utókurája rendszerint a munkafelügyelőség, amikor már a városház előtt megunták a várakozást. Az adófizetés ellen nem kell utókurá, mert akik megfizették az adójukat, azok túl mentek már a nagy izzás-utókurán.

A kormány jól gondolta el a beteg közállapotokat orvosokkal gyógyíttatja, csak egyről nem gondoskodik és pedig arról, hogy megtisztítsa a levegőt a kórokozó bacillusoktól, a korrupciótól.

Sz. K.

IDŐPROGNÓZIS. Melegedő, felhősebb idő várható.

— **Litvinov Genfben.** Berlinből jelentik: Litvinov külügyi népbiztos Genfben érkezik, hogy részt vegyen az Európa tanulmányi bizottság tanácskozásain.

— **Az európai politikusok és a revízió.** Prágából jelentik: A lapok hosszú cikkekben foglalkoznak Jules Sauerweinnek, a hírneves francia publicistának budapesti tartózkodásával és azokkal a cikkeivel, amelyeket Sauerwein a revízióval kapcsolatosan lapjában leközölt. Az egyik prágai lap „Sauerwein megbolondult” cím alatt közli mondanivalóját. Általában azt írják a prágai lapok, hogy nehéz megállapítani, hogy ez az álláspont Jules Sauerweinnek a magánálláspontja, vagy pedig bizonyos államférfiak által inspirált vélemény, amellyel meg akarják tudni, hogy az európai politika fő tényezői milyen szemmel nézik a revízió problémáját.

— **Halállal fenyegették meg Briand francia külügyminisztert.** Párisból jelentik: Néhány nappal ezelőtt Briand francia külügyminiszter névtelen levelet kapott, amelyben halállal fenyegették meg. A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy a levelet Malroix gróf írta, aki egzisztencia nélkül álló ember és jelenleg filmstatiszta. Malroix gróf bocsánatkérő levelet írt Briandhoz, amelyben elmondotta, hogy őt ebbe a rossz tréfába beugratták és ezért bocsánatot kér a külügyminisztertől.

A légi háború a legkegyetlenebb

Jellicoe tengernagy szerint a repülők bombái a nők és gyermekek ezreit fogják legyilkolni

London. Lord Jellicoe tengernagy, aki a világháborúban az angol haditengerészet vezérkari főnöke volt, a londoni egyetemen tartott előadásában érdekes leleplezéseket közölt a világháború eddig még nem ismert válságos óráiról. Bevallotta többek között, hogy a német buvárhajóharc jövedelme nagyobb sikerrel járt, mint gondolni lehetett volna és kereskedelmi hajóknak hadihajók által való fedezése teljes eredménytelen maradt, mindaddig, amíg fel nem találták a buvárhajók egyetlen ellen-szerét, a víz alatt robbanó gránátokat. A múlt tapasztalatai Lord Jellicoe szerint egyáltalán nem indokolják azt a reményt, hogy a háború

Korlátozására a béke idején létesített egyezményeket a hadviselők a háborúban be is fogják tartani.

A repülők, — ugymond — bombáztak és bombáztak fognak nyílt városokat és védtelen nők ezreit fogják legyilkolni s a buvárhajók rendeltetésüknek megfelelőleg továbbra is el fogják sülyeszteni a kereskedelmi hajókat. Nem képzelheti el, hogy ezt pusztán szerződéssel lehetne megakadályozni, kivéve, ha teljesen hatóságos és drasztikus módon gyakorlatilag korlátoznák például a légi haderőket. A légi leszerelésről soha még szó sem volt, holott éppen a légi háború a legvadabb és legkegyetlenebb.

— **Pongrác, Szervác, Bonifác** ugylátszik jó indulattal köszöntöttek be az idén. Legalább is a három öreg fagyosszent közül az első egész szelidnek mutatkozott. Néhány fellegel kergetett ugyan maga előtt, egy kis hűvös szelet, esős időt hozott, de nevenapián azért melegen sütött a vetkőztető, tavaszutói napfény és a felhők a közelgő nyár fuvalmainak előhangjára szertefutottak. Reméljük, hogy Pongrác bátyánk jó példával járt elől és társai követni fogják példáját és nem hoznak fagyot, esős időt és későtavaszi borot, nem verik el a vetést, a fák illatos virágait, a zöldelő lombokat, hanem mint jóindulatu vándorokhoz illik, vállravezett köpennyel állnak odább, helyet adva a várva-várt, reményt fakasztó, gyümölcsöző nyárnak.

— **Dr. Moga Kornélia** súlyos beteg. A város orvostársadalmának egyik igen szimpatikus tagja, dr. Moga Kornélia orvosnő súlyos betegen fekszik lakásán. Az orvosnő néhány héttel ezelőtt Olaszországba utazott és már külföldi utjáról kellemetlen közérzéssel tért vissza. Néhány nap múlva magas láz gyötörte és ágyának dőlt. Süárteu Pál dr. belgyógyász, illetve tudósspecialista sietett elsőnek kolleganője segítségére és megállapította, hogy tüdőgyulladásról van szó. A súlyos betegen fekvő orvosnő kezelését Süárteu dr.-on kívül Balogh Andor dr. és Roth Marcell dr. egyetemi magántanár intézik. Tekintettel arra, hogy a magas hőemelkedés naponta megismétlődik, dr. Moga Kornélia még nem esett túl a krízisen, ezért állapota aggodalomra ad okot, de remélhető, hogy fiatal, erős szervezete megbirkózik a súlyos betegséggel.

— **Eljegyzés.** Sabina Stoicovici urleányt (Lipova) eljegyezte Cioara Ioan, az aradmegyei prefektúra tisztviselője.

— **A dinár aranyértéke.** Sándor jügoszláv király ma törvényerejű rendeletet adott ki a dinár belső vásárló értékének megállapítása végett. A rendelet szerint egy dinár értéke 26 és fél milligramm arany értékével egyenlő.

— **A köztársasági Spanyolországban jóvá akarják tenni az 1492-ben hozott zsidóellenes törvényt.** Madridból jelentik: A La Libertad című madridi lap vezércikkében azt írja, hogy az 1492-ben Spanyolországból kiutasított zsidók leszármazottait vissza kell hívni az országba. A lap szerint a köztársasági Spanyolország megalakulásával az 1492. évi „kulturáellenes” intézkedések érvényüket veszítették és Spanyolországnak kereskedelmi szempontból szüksége van a zsidókra.

„LYA” sós a sörhöz á la Wien

— **A légi motorbicikli.** Rómából jelentik: Az olaszországi Capodiccino repülőtéren most próbálták ki a világ legkisebb repülőgépét. A gép súlya 180 kilogramm és szélessége 3 és fél méter. A huszonhárom percig tartó próbarepülés alatt a „levegő motorbiciklijé” százhatvan öt kilométeres óránkénti sebességet ért el.

— **Isaye világhírű hegedűművész meghalt.** Brüsszelből jelentik: Isaye Jenő világhírű hegedűművész ma délelőtt Brüsszelben meghalt. Halálát szívinfarkus okozta. A hegedűművész leányát Haris Ervin budapesti hegedűművész vette el feleségül. A leánya röviddel ezelőtt halt meg. Ez a körülmény is nagyban hozzájárul a hegedűművész hirtelen halálához.

Erdélyi gyermekek üdülőtelepe a Semmeringen

A kolozsvári Montessori óvoda vezetőnője, Hamburg Szeréna, a bécsi Montessori intézet vezetőnőjével Semmering egyik legszébb pontján bécsi és erdélyi gyermekek részére üdülőtelepet létesít július és augusztus hónapokra. Résztvehetnek 6—14 éves egészséges gyermekek, akik csoportosan júl. illetve aug. 1-én Kolozsvárról indulnak. Részvételi díj kollektív utlevéllel, vízumdíjakkal és utiköltséggel együtt előreláthatólag két hónapra (július és augusztus) 15.000 lej és egy hónapra (július vagy augusztus) 9000 lej. Jelentkezések május 20-ig 3 és 5 óra között; Stern, Arad, Ferdinánd-uca 9.

— **Részeg autóvezetők.** Ma este 8 óra előtt néhány perccel a Variassy Lajos-uca járókelők izgalmas látvány szemtanúi voltak. A gyermekkorház irányából egy feketeszínű, régebbi típusú személyautó közeledett, vad száguldással. A kocsiiban négy, láthatólag ittas állapotban lévő, iparoskülsőjű férfi ült. Egyikük a sofőr olyan részeg volt, hogy majdnem kizuhant az autóból s ilyen állapotban, ide-oda cikázva vezette gépét. A közelben tartózkodók rémülten nézték, hogy a kocsi már néha olyan veszélyes helyzetbe került, hogy majdnem a házak falához vágódott. Tisztán csak a szerencsés véletlen ment, hogy az alkoholinorban csillogtatott bravúr nem követelt áldozatokat. Helyénvaló volna, ha a hatóság példás büntetéssel veendő el a kedvét azoknak, akik részegen autót vezetnek.

— **JÉGELŐFIZETÉSEKET felvesz Reusz Sándor-cég jéggyára, Bul. Reg. Ferdinand 33. Telefon 141.**

— **Halálozás.** Banner József okleveles békési gazda május 10-én elhunyt. Temetése 12-én volt nagy részvét mellett.

— **Ötszázötvenkét emberrel a fedélzetén a jég közé fagyott egy halászhajó.** Moszkvából jelentik: Az orosz kormány által kibérelt „Gensanmaru” japán hajó, amelynek fedélzetén 412 orosz halász és 140 japán munkás van, szikratáviró útján közölte, hogy Kamcsatka közelében jég közé fagyott és nem tud tovább menni. Egyelőre nincs közvetlen veszedelem, mert a hajó élelemmel eléggé el van látva.

— **Munkanélküliek küldöttsége a városházán.** A mai napon az aradi munkanélkülieknek mintegy 50 tagú küldöttsége jelent meg a városházán, hogy a polgármester elé tárják panaszukat. A küldöttség azt a kívánságát akarta a polgármester elé terjesztetni, hogy a városi közüzemek vezessék be a turnusos munkarendszert, mert a jelenlegi nyolc órai munkaidő lehetetlenné teszi a munkanélkülieknek, hogy elhelyezkedést, illetve munkát találjanak. A küldöttség javaslata szerint ha minden városi és közüzemi munkás napi négy órai foglalkozást talál, úgy mindenki számára jut valami kis jövedelem. Mivel Lutai Kornél dr. a vasúti vándor ügyében a városi bizottsággal kiszállt a helyszínre, a deputáció türelmetlenül kezdett és zajongásokkal megzavarták a városháza ügyménest. Ezért a rendőrség lépett közbe és az elégedetlenkedő deputáció tagjait kiszorította az uccára a városháza folyosóiról.

Századok stílusa egy aradi butorüzletben

Megnyílt a Reinhart-féle butorgyár új butor-
lerakata.

A Széchenyi-ucca sarkán, ott, ahol eddig a Palkovics-féle vendéglő volt, arccal a városházának, világvárosok uccáin látható modern üzlethelyiség nyílt s a bejárat fölött közel egy évszázados aradi cég neve piroslik: Reinhart. A butorgyár jelenlegi tulajdonosának nagybátyja 1848-ban alapította a céget, 1898-ban a jelenlegi tulajdonos vette át, aki azóta komoly művészekkel, az iparművészet legnagyobb igényeivel szolgálja Arad és vidékénél otthon-berendezéseit. S amint végigmegyünk az új üzlethelyiség tizennyolc mintaszobáján, mintha nem is butorkereskedésbe, hanem valami nívós iparművészeti kiállításra tettük volna be a lábunkat.

— Igen — mondja Reinhart Gyula, míg végigkalkulál a helyiségeken — mi csak iparművészek eredeti tervei után dolgozunk. Jelenleg Géza fiam intézi az üzlet művészi részét. A pesti iparművészeti főiskolán vizsgázott. Másik fiam, dr. Reinhart Kálmán szintén mellettem dolgozik.

És csakugyan. Századok butorstílusa elevenedik fel. A kirakatban egy XVI. Lajos korabeli háló, vele átellenben egész modern formákkal megszerkesztett férfiszoba, a karcos szalon fejpárnája alatt könyvtartó mélyedés, a minden faragás nélküli, ragyogó íróasztalon asztali lámpa. Miután gyönyörködünk a görög, római, etruszk elemekkel kevert ebédlőben, amely 1774-ben lord Derby számára készült butorok hű mása. Chippendales, majd Adams modorában faragott kredencek, polárszékek jönnek sorra. Minden a barokk zsufoltságát, a gazdag díszítésekkel terhelt századokat juttatja eszünkbe. Ezzel szemben a legújabb divat: az egyszerűség jegyében születik. Brunó Pál berlini művész kaukázusi diófából készült ebédlőjén már csupa simaság, csupa báj. Üveg ajtó a zörgő polcu vitrinnek szétolthatók. Nincs keret, nincs faragás sehol. A fényűzést a zeb-ranó és makasszári ébenfa betétek jelentik.

A karosszékek is elvesztették hagyományos kényelmetlenségüket. Minden darab maga a marasztaló kényelem, a nyugalom és a csend. Valóban szép, valóban ragyogó itt minden. Valahogy az az érzésem, hogy itt minden fejlett, minden barátságos. Szinte kedve jön a felkes látogatónak a házasságra.

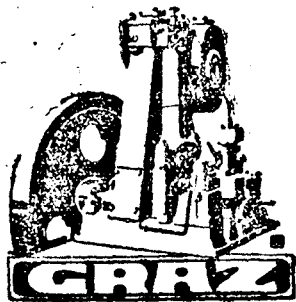
— Szerdán elnökválasztás lesz Franciaországban. Párisból jelentik: Szerdán délután 2 órakor kezdődnek meg Franciaországban az elnökválasztások. Briand legkomolyabbellenfele Doumergue. A francia alkotmány szerint amennyiben 5 óráig az egyik fél abszolút többséget ér el, a választást befejezettnek tekintik és az eredményt kihirdetik, ha azonban nincs abszolút többség, úgy addig folytatják, amíg azt valamelyik jelölt eléri.

— Revolveres rablótámadás Budapesten. Budapestről jelentik: Vakmerő revolveres rablótámadás történt ma este Budapesten a régi löverseny-téren. Genfi László garázmester feleségével házafelé tartott, amikor egyszerre három revolveres fiatalember ugrott elő, akik kényszerítették a garázmestert, hogy adja át pénzét. Genfi László odaadta pénztárcáját, amelyben mindössze negyven pengő volt. A revolveres rablók a pénztárca átvétele után eltűntek. A garázmester feljelentést tett a rablótámadásról a rendőrségen, ahol érélyes nyomozást indítottak az ügyben.

— Magyar pilóták az Oceánon. Londonból jelentik: Endresz György és Magyar Sándor, a Justice for Hungary pilótái, pénteken kezdik meg az Oceán átrepülését. Az Új-fundlandban lévő Harbourgraci repülőtérről indulnak és ha útjuk sikeres lesz, úgy vasárnap érkeznek meg a magyar fővárosba.

— Felkérjük mándazon szülőket, akik gyermekeiket a 24-én tartandó Wizo-ünnepség gyermek-karnevalján szerepeltetni akarják, jelenjenek meg 13-án, szerdán délután 5 órakor a Zsidó Kulturházban (Strada Roma-nai 6.).

GRAZER WAGGON- UND MASCHINEN-FABRIKS- ACTIENGESSELLSCHAFT VORMALS JOH. WEITZER AUSTRIA, GRAZ (236)

GRAZI KÉTÜTEMŰ DIESEL-MOTOROK

8 lóerőtől kezdve.

GRAZI NÉGYÜTEMŰ DIESEL-MOTOROK

25 lóerőtől kezdve.

Romániai képviselő:

JACQUES PAUCKER

Bucuresti,
Str. Smardan 27.

Timisoara — Chisinau.

— Verekedés a francia kamarában. Párisból jelentik: A francia kamara folyosóján ma este verekedés volt. Egy író ugyanis tanulmányt írt a parlamenti vizsgálóbizottság működéséről, amelyet élesen kritizált. Egy Desbans nevű képviselő, aki szintén tagja a bizottságnak, ma kérdőre vonta az író, aki éppen a kamara folyosóján tartózkodott, majd heves szóváltás után arcú ütötte. A verekedőket egy parlamenti szolga választotta szét.

— Trotzkijt nem engedik be Spanyolországba. Madridból jelentik: A köztársasági kormány elutasította Trotzkij kérelmét, amelyben beutazási engedélyt kért Spanyolországba. A száműzött volt szovjetdiktátor kérésének elutasítása azzal az indoklással történt meg, hogy Spanyolországban egyre erősödik a kommunista mozgalom és így Trotzkij megjelenése több tápot adna az államellenes tevékenységnek.

— Az aradi Városi és Falusi Dolgozók Blokkjának népes küldöttsége jelent ma meg Hargot György törvényszéki főelnök előtt és kiegészítették a már letétbe helyezett jelölővet. Eszerint a lista vezető helyén Káli János szerepel, második helyre Faur György földműves, harmadik helyre pedig Sisu dr. híres bucuresti-i kriminálista került. Hargot György törvényszéki főelnök tudomásul vette a küldöttség bejelentését.

— Szerencsétlenség Borosjenőn. Tegnap este a május 10-iki ünnepségekkel kapcsolatban lövéseket is tettek mozsárágyuval. Az egyik lövésnél egy vasdaráb a mozsárágyu kezelőjét, Gyöngyös Jova inoui lakost oly erővel ütötte mellbe, hogy ennek folytán súlyos csonttörést szenvedett. Este 10 órakor be is szállították az inoui kórházba, ahol dr. Balogh kórházigazgató azonnal kezelés alá vette. Állapota válságos.

— Jegyző beiktatás Gyorokon. Május 10-én volt a megválasztott jegyző Gulácsi Márton beiktatása. A nagy számban összegyűlt lakosság nevében Faur Nica bíró üdvözölte az új jegyzőt, majd Mihuta György iskolaigazgató, utána Tatár Cornél gör. kel. lelkész, majd Vizaknai Wesmás Károly református lelkész az egyház és a gyoroki magyarpárttagozat nevében kívánta, hogy önzetlen igazságos kezek irányítsák ezentúl a község ügyeit, utána Mosonyi Ferenc, majd Roszmann János plébános az egyház nevében fejezte ki munkájában támogató segítségét. Az üdvözléseket Gulácsi Márton megköszönte, majd kifejtette programját, mely szerint a hivatalában csak a törvény szellemében fog munkálkodni, minden vallási és nemzeti különbség nélkül. Az üdvözlések után mindössze 70 terítékes bankett volt, melyen Gulácsi Márton a királyra mondott köszöntőt s ennek elhangzása után következett a felköszöntők szakadatlan sora.

— Flavius Tripon zongoraművész, a párisi és berlini nagymesterek növendéke, május 13-án, szerdán rendezt egyetlen hangversenyt az aradi Kulturpalotában. Jegyek elővételben Oláh Sándornál.

— Az aradi Sómér-szervezet „Trumpel-dor”-csapata május 17-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel, nagyszabású tánc-délutánt rendez a Zsidó Kulturház (Zrinyi-ucca 6.) összes helyiségeiben. A délutánra a rendezőség szívesen látja Arad mulatni vágyó ifjúságát. A tánc-délutánon egy elsőrangú jazzzenekar fogja a zenét szolgáltatni.

— Agy- és szívérelmeszedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűviz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azáltal, hogy a bétartalmat kiméletesen távolítja el.

Megszűnt az eljárás

Ágoston Zsigmond ellen. — Az orvosi szakvélemény idegbetegnek nyilvánította.

Még emlékeztetés az aradi olvasóközönség előtt. Ágoston Zsigmond aradi magántisztviselő ügye, aki 1928 októberében megjelent Burza Kornél aradi kereskedőnél és felszólította, hogy 44.000 lejt fizessen, mert ha nem, úgy följelentést tesz ellene, hogy az impérium átvételénél megkárosította a román államot. Burza Kornél zsarolás címén följelentést tett a magántisztviselő ellen, akinek ügyét ma tárgyalja az aradi törvényszék.

A tárgyalás megnyitása után Ágoston Zsigmond védője több aradi orvos bizonyítványát mutatta be a törvényszéknek, amely szerint a tisztviselő idegbeteg és már abban az időben is mutatkoztak rajta a betegség tünetei. Miután így kétségteljesen bizonyították Ágoston Zsigmondnak a beszámíthatatlansága, az aradi törvényszék megszüntette ellene a zsarolás címén folyamatba tett eljárást.

— A svájci forgalom főkészült a tavaszra. A szövetségi vasutak körutazásra szóló családjegyeket bocsátott ki, amellyel négy személy meglátogathatja Svájcban valamennyi nevezetes helyét. A különféle sporteseményekről és társadalmi eseményekről külön katalógus tájékoztatja az érdeklődőket és ezt a katalógust a portó előzetes beküldése ellenében mindenki ingyenesen megkaphatja a Schweitzer Verkehrsbürotól, Wion, I., Schwarzenbergplatz 18. A nyári szezonnak izgalommal várt eseménye lesz az a Tell Vilmos előadás, amely szabadszinpádon fog lezajlani. A háború óta nem volt ilyen nagy eseménye Svájcban, amelyen ez az előadás lesz. Erre a kultúreseményre vonatkozólag külön prospektussal szolgál a svájci vasutak bécsi forgalmi irodája.

— Isbanda hadirokkantak és özvegyek aradi fiókegyesülete, a Cosilicatul Agricol megbízásából értesíti az összes hadirokkantakat, özvegyeket és árvákat, hogy írják össze azokat, akik még ezideig nem kaptak földet a járási bizottságtól és az összeállított kimutatást a községi előjárósággal hitelesítsék, hogy nem kaptak semmit az agrárbizottságtól. Kérjük a bajtársakat, hogy a fenti kimutatást sürgősen küldjék be az egyesület irodájába, Bul-Regele Ferdinand No. 26. A vezetőség.

— A Köz- és Magánalkalmazottak Nyugdíjgyesülete ezúton kéri fel Hamza Susana, Kozma Mihály, Milincu Petru, Fanta S. Florica, Takács Gavril és Gyulai Iosif CFR. továbbá Juhász Iuon I. és Kovács Andrei CFR. volt Acsev nyugdíjasokat, hogy f. évi május havi nyugdíjuk és Hamar Iosif Anna nyugdíjkülönbözetének felvétele végett jelentkezzenek a CFR. aradi kirendeltségének fizető pénztáránál. Értesítjük az érdekelt nyugdíjasokat, hogy május havi nyugdíjuk kifizetése érdekében miniszterelnök urhoz távirati megkeresést intéztünk. F. hó 10-én a nyugdíj igénylők és az államason fizetettek teljes kimutatását kiküldöttünk az express vonattal Bucurestibe vitte miniszterelnök urnak leendő kézbesítés végett.

— A Színházi Élet legújabb számában érdekes kiállítást rendez: közli a híres pesti színésznők és színészek portréit, amelyeket a legkitűnőbb magyar képzőművészek festettek. Ezenkívül rengetek érdekes cikket és képet közöl. Háromfelvonásos szindarab, kotta, 32 oldalas gyermekújság és kézimunkamelléklet teszi gazdaggá a Színházi Élet új számát.

A bécsi legitimisták palotaforradalma Zita exkirályné ellen

Sixtus pármái herceg ntján

Zita francia-olasz-szerb segítséggel kíséri meg a magyar trón visszaszerzését

— Elkeseredés uralkodik az osztrák legitimisták között. Wolff ezredes leleplezése

Bécsből jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: A bécsi legitimisták között forradalom tört ki — a Habsburgok feje, Zita ellen. Ennek a palotaforradalomnak megnyilvánulása az a nyílt levél, amelyet Wolff Gusztáv ezredes, a császárhű néppárti elnöke intézett Apponyi Albert grófhöz és amelyet a budapesti sajtó legitimista orgánusai erősen visszautasítottak. Wolff ezredes nyílt levelében megtámadta Apponyi Albert, grófot, mivel az a Tribuna című olasz lapban a Habsburg-restauráció lehetőségeiről írott cikkére vonatkozóan kijelentette, hogy ő egészen jól el tud képzelni szoros szövetséget egy Habsburgista Magyarországgal és egy köztársasági Ausztriával. Az osztrák legitimisták vezére, Wolff ezredes Apponyi ezen nyilatkozatában az osztrák monarchista eszme elleni támadást látott és ezért használt nyílt levelében erősebb kifejezéseket, amelyekkel azonban, amint ma az Aradi Közlöny bécsi munkatársa előtt kijelentette, nem akarta megbántani a nagy magyar államférfiut.

— Apponyi Albert grófot mód felett tisztelt

FÓRUM

Kellemetlen impressziók a Central-mozgó felé vezető úton

Hol vannak a parkőrök?

Mélyentisztelt szerkesztő úr! Mélységes szomorúság tölt el, valahányszor Lutai dr. polgármester nagykonceptiójú terveiről olvasok: világvárosi sugárutiról, színpompás parkokról, aszfaltozásról, mozikról és egyebekről. Sajnos, én nem örülhetek ennek az előrehaladottságnak, mert valahányszor a volt Aulich Lajos-uccán hazafelé igyekszem, mielőtt a reprezentatív Central-mozgó épülete elé érnek, egy rozoga kerítés és egy beomlott tetejű istálló sértegeti esztétikai érzékemet és hogy ezt szemhuntyással az érdeklődő hatóságokon kívül, a városi polgár nem tudja nézni, bizonyítja az a kellemetlen szag, amely az istállóból ilyenkor tavasszal és nyáron kiárad. Roppant furcsa kreatúra ez a mi városképünk! Olyan, mint az az ember, aki modern ruhában jár, tiszta gallér van a nyakán és piszkos a nyakszirtje.

Minde a világvárosi mozi, ha a közönség illuzióját néhány lépéssel előbb kellemetlen büzzel rontják el. Ezen már illene segíteni, már csak azért is, mert tudomásom van arról, hogy illetékes helyen már többször szorgalmazták, hogy a hatóság intézkedjen ennek az anomáliának megszüntetésére, de ez három év alatt nem történt meg. Nem tudom elképzelni, hogy miért? Vagyok szerkesztő urnak őszi tiszteletje: Egy előzetes.

Tisztelt szerkesztőség! Későn kaptuk a tavasz és csak most borultak virágba a fák és cserjék. Hála a polgármester urnak, rengeteg parkunk van, de nincs, aki őrizze ezeket a parkokat. A közönségünk is gondatlan, mert egyrészt szereti a virágot és a példabeszéd szerint, bár ez rossz ember nem lehet, de azért mégis feláll a padokra, letöri a virágokat, megcsönkítja a cserjéket. A gyermekek is hozzájárulnak ehhez a brutalitáshoz. Ezt ugyan nem lehet zokon venni, az különös csupán, hogy a nevelőnk ezt nyugodtan nézi. Van azután egy újabb divat is itt Aradon: az tudniillik, hogy suhancok sáros lábakkal ugrándoznak a marosparti székeken és a parti padokon. Ha a polgármester urnak gondja volna arra, hogy Aradból parkvárost varázsoljon, talán gondja lehetne arra is, hogy ezeket a parkokat őrizze valaki. Most már eltekintve attól, hogy egy ilyen parkörnek milyen fontos szerep jut, osztályrészül, de legalább néhány munkanélkülit is foglalkoztatna ezzel a város. Kiváló tisztelettel:

Egy aradi polgár.

telem és távol állott tőlem, hogy őt megbántsam — mondotta Wolff ezredes. — Az osztrák legitimisták azonban igen el vannak keseredve azon legújabb akciók miatt, amelyeknek hátterében Sixtus pármái herceg áll. Apponyi Albert gróf nyilatkozata alkalmat adott arra, hogy ennek az elkeseredésnek hangot adjak. Sixtus pármái herceg, aki a világháború folyamán ismételtén kijelentette, hogy ő elsősorban francia patrióta és nyíltan uszított a magyarok és németek ellen, már ismételtén súlyos bajokat okozott a Habsburg-háznak és végzete volt a sógorának, néhai Károly császárnak és királynak. A háború alatti, ugynevezett Sixtus-féle dilettáns békeakcióval kezdődött a dolog. Ennek következtében az utolsó Habsburg-uralkodó már 1917-ben majdnem elvesztette trónját. Folytatódott a dolog azután a forradalom után, amikor Sixtus francia segítséggel akarta visszavinni Károly királyt Magyarországra. A két gyászos kimeneteli puccs-kíséret, amelyekbe a nemes emlékeztető uralkodó bele is pusztult, eléggé dokumentálta, hogy milyen komolyak voltak Sixtus pármái tárgyalásai és mennyire támogatták a franciák a trónfoglalási kísérleteket. Most, hogy Ottó nagykoru lett, Sixtus, aki nővére, Zita császárné, ugylátszik, a pármái család eszének tekint, ismét akcióba lépett.

Rövid idő alatt immár másodszor tartózkodott Budapesten, lázasan ide-oda utazik, járt Belgrádban, Romában és Párisban és a jelek azt mutatják, hogy a franciák és a szerbek, valamint az olaszok segítségével akarja unokaöccsét, Ottót a trianoni Magyarország trónjára segíteni. És Zita császárné, ugylátszik ezért az árért lemondana Ausztriáról, cserben hagyná nagy áldozatokat hozott osz-

trák hűveit és tovább menve, még a trianoni szerződésbe is belenyugodna. Mert azt még csak feltételezni sem lehet, hogy Belgrád és Páris segítséget nyújtsanak Ottónak, ha nem kaptak garanciát arra vonatkozóan, hogy nincsen okuk félelemre, nyugtalankodásra. Sixtus Belgrád segítségével akar trónt szerezni a Habsburgoknak, tisztelő látogatásokat tesz annak a Karagyorgyevics-dinasztiának tagjainál, akik még maig sem tudták tisztázni magukat a szerajevói trónörökös-gyilkosság és a háborús felelősség szörnyű vádjai alól. Azoknál, akik nemzeti hősként dicsőítik Principet, Habsburg Ferenc Ferdinánd trónörökös gyilkos merényletét.

Vajon elképzelhető, hogy ezek a körök beleegyeznek Ottó királyságába, ha előzőleg nem kapnak garanciákat arra nézve, hogy Ottó respektálja a békeszerződéseket? A Habsburg-dinasztia, amely azelőtt Isten kegyelméből egy hatalmas birodalom felett uralkodott, Sixtus akciója alapján, Belgrád kegyelméből, egy kicsiny ország királya lenne. Egy Habsburg-uralkodó, mint a Karagyorgyevicsok bábja. Nem kétkedem, hogy ez érdeke lehet a francia politikanak, esetleg Olaszországnak, is, amely most Franciaország kegyét keresi, hogy kölesont kapjon, nem lehet azonban érdeke sem a magyar, sem az osztrák patriótáknak. Ilyen gyászos jellegű restaurációból mi, osztrák legitimisták nem kérünk. És reméljük, hogy a nemzeti alapon álló, öntudatos magyar legitimisták sem. Sőt remélni merem, hogy Ottó is tiltakozna az ilyen undorító paktumok ellen, ha tudná, hogy miről van szó. Öszintén szólva, igen szomorúan kénytelen vagyok bevallani, hogy Zita császárné magatartását nem értem. Avagy őt nem kötik a Habsburg-ház tradíciói? Csúpan uralkodni akar, mindegy, hogy hol és hogy milyen körülmények között?

Ezeket mondotta Wolff ezredes a vele folytatott beszélgetés során és nyilatkozatát kiegészítette avval, hogy ő és pártja semmiféle terrortól, fenyegetéstől nem hagyják magukat megfélemlíteni, még akkor sem, hogy ha ezeket a fenyegetéseket „legmagasabb helyről” nemcsak türik, de szankcionálják.

Szemere Pál.

Sérelmes a magyarságra, hogy nem a soraiból nevezték ki a kisebbségi államtitkárt

— mondotta VAITOIANU volt miniszter az Aradi Közlöny munkatársának — Ilyenkor, választás előtt kedvesek a magyarok

Vaitoiannu tábornok ma Aradon tartózkodott

Vaitoiannu tábornok, volt közlekedésügyi miniszter ma rövid ideig Aradon tartózkodott, hogy a Bratianu György vezetése alatt álló liberális-párt választási programját megbeszélje aradi hűveinek vezetőivel, elsősorban pedig Ispravnic Sever dr. ügyvéddel. A szigorúan zárt tárgyaláson a választási kampány előkészületeit beszélték meg. Vaitoiannu tábornok fogadta az Aradi Közlöny munkatársát és hosszasan elbeszélgetett vele.

— Tagadom azt, mintha az országban két liberális-párt volna. Ma az a helyzet, — mondta a volt miniszter, — hogy van egy liberális-párt, amelynek vezetője az ifjú Bratianu György és vannak ducisták, Duca vezetésével, akik a Bratianu Ionel politikai örökségét követelik, anélkül, hogy azt követnék is. Aki ismerik Románia történelmét, azok tudják, hogy a Bratianu-család mindig királyhű volt és ezért éppen Bratianu György programja a kezesség arra, hogy a párt régi tradícióiban változás nem történt.

— Nem akarok kitérni azokra a harcokra, amelyek az igazi, tehát a mi liberális-pártunk és a ducisták között lefolyt. Annyit azonban kijelenthetek, hogy a mostani kormánnyal a választási paktumot mi sokkal hamarabb és

jobb feltételek mellett megkötöttük volna, mint Ducaék. De nem akartuk, mert nem fordult elő még soha az a liberális-párt történetében, hogy a választási paktumok során nekik kegyelemből szenátori és képviselői mandátumokat biztosítottak volna.

— Mi a véleménye miniszter urnak Brandsch Rudolf kisebbségi államtitkár kinevezéséhez, — tettük fel a kérdést — amikor tudott dolog, hogy egyetlen egy kisebbség sem azonosítja magát Brandsch politikájával, sőt maguk a németek is kizárták pártjukból?

— A kormány intencióit helyesnek tartom, — mondta Vaitoiannu tábornok — amikor a kisebbségi ügyek vezetésére kisebbségi embert neveztek ki, azonban már Bucarestben hallottam arról, hogy a személyi választással senki sincs megelégedve. Mindenestre sérelmes az a magyarságra, hogy nem soraiból nevezték ki a kisebbségi államtitkárt, hiszen tudott dolog, hogy a legnagyobb kisebbség Romániában a magyarság.

Pár perc múlva indult a vonata a volt miniszternek és ezért hirtelen elbucszott, pedig érdemes lett volna még egy-két kérdést feltenni, mert egészen biztosan megígérte volna, hogyha kormányra jut, három miniszterséget is ad a magyarságnak, mert ilyenkor választás előtt csodálatosan szeretik a magyarokat.

Vér és pusztulás Spanyolországban

Madridban a kormány erélyes eszközökkel helyreállította a nyugalmat — Az ország többi városaiban borzalmas pusztításokat végzett a tömeg — Statárium és rögtönítelő bíróság — Felégetett kolostorok és műemlékek

Az Aradi Közlöny mai számában részletesen foglalkoztunk azokkal a véres eseményekkel, amelyek tegnap és tegnapelőtt Madridban lejátszódtak. Az események nem maradtak hatás nélkül és azok Spanyolország nagyobb városaiban is megismétlődtek. Délutáni jelentések arról számolnak be, hogy véres tüntetések dülnek a spanyol fővároson kívül, még Bilbaóban és Sevilában is, ahol a tüntetők egyenesen szembe helyezkednek a hatóságokkal. A jelzett városokban a köztársaságiak összeütköztek a royalistákkal és a két párt komoly harcának a polgári gárda beavatkozása vetett véget. A madridi rendőrség tegnap délután meglepett egy kommunista gyűlést és nyolcvan kommunista agitátort letartóztatott. A gyűlés többi résztvevőjének sikerült elmenekülnie.

A spanyol fővárosban a délelőtti folyamán még folytak a zavargások. A fékezett tömeg gyújtogat és lépten-nyomon vérengzéseket idéz elő. A tömeg a délelőtti órákban megtámadta és felgyújtotta a jezsuiták chammertini kolostorát, is amely porig leégett. Délutáni jelentések arról számolnak be, hogy az egyetemet ideiglenesen bezárták. Tegnap délelőtti még teljesen rendben folyt az előadások, azonban az egyetem dékánya a külső eseményekre való tekintettel, az egyetem ideiglenes bezárását rendelte el. Zamora miniszterelnök a délelőtti folyamán nyilatkozatot adott ki, amelyben a leghatározottabban kijelenti, hogy a kormány teljesen ura a helyzetnek. Madridban egyébként a sztrájk tovább tart és csupán a nélkülözhetetlen közüzemek munkásai dolgoznak.

Madridban az őstromállapot kihirdetése után, a hatalmat katonaság vette át. Ma a spanyol belügyminiszter nyilatkozatában erőteljesen megcáfolja a lemondásáról elterjedt híreket. A zavargásokkal kapcsolatban kihangsúlyozza, hogy azok előidézésében csakis a monarchisták játszottak a főszerepet. A belügyminiszter még kijelentette, hogy a legnagyobb elismeréssel adózik a polgári gárdának, amely hűségesen kitart a kormány mellett. A lapok ma reggeli számaikban felszólítják a lakosságot, hogy támogassák a kormányt rendfenntartó munkájában. A köztársasági kormány hívei körében az az általános vélemény alakult ki, hogy erőteljesebb magatartást kellene tanúsítania a monarchistákkal szemben, mert az az enyhe bánásmód, amiben a monarchistáknak részüket van, rendkívül nagy elégedetlenséget vált ki a köztársasági kormány hívei és barátai között.

Moszkva keze...

A spanyol köztársasági kormány egyébként tegnap este minisztortanácsot tartott, melyen a mostani véres eseményeket tárgyalták meg és azokat az intézkedéseket, amelyekkel a további zavargásokat megakadályozhatnák. A miniszterek távozásban az újságírók előtt megerősítették azt a hírt, mely szerint 80 kommunista vezért vettek őrizetbe a hatóságok, most már kétségtelenül megállapítást nyert, hogy a spanyolországi eseményeket Moszkvából pénzelik. A pénzt a szovjet Buenos Ayresen keresztül küldte Spanyolországba.

Az elmúlt éjszaka folyamán a spanyol fővárosban lovasőrszolgálatok cirkáltak. A még épen maradt zárdákat és templomokat katonaság szállta meg, hogy megvédelmezze az épületeket a tömeg gyújtogatásától, ez azonban még

egyetlen esetben sem járt sikerrel, mert a tömeg keresztülmerte a katonai kordont és a zárdákat és templomokat sorra perzselte fel. A hivatalos jelentés szerint, Madridban eddig tíz zárdát és kolostort égettek porig. A tömeg elsősorban a jezsuiták valamennyi házát felgyújtotta és azt porig égette. A papok és az apácák csak nagy nehezen, álruhában tudtak a zárdákból kimenekülni. A tűz következtében a zárdákkal és templomokkal szomszédos házak legtöbbször is a lángok martaléka lesz. Az elmúlt éjszaka a spanyol főváros lakossága borzalmas órákat élt át. Egész éjszaka, a késő reggeli órákig, Madrid a felgyújtott kolostorok és zárdák lángjaitól nappali világosságban uszott.

Késő délutáni jelentések arról számolnak be, hogy a spanyol fővárosban, a kormány erélyes intézkedésére, a rend némileg helyreállott. A sztrájkot majdnem mindenütt abbahagyták és a munkások újból elfoglalták munkahelyeiket. Az El Sol spanyol lap jelentése szerint, a madridi események hatása alatt, most Spanyolország több nagyobb városában felborult a rend és a hatóságok teljesen tehetetlenül állanak a tüntetőkkel szemben. A nagyobb városokban megismétlődnek most azok az események, amelyek két nap alatt Madridban is lejátszódtak. Esti jelentés szerint, a tömeg Ari Cantónban megtámadta a jezsuiták kolostorait és valamennyit sorra felperzselte. A katolikus lapok szerkesztősegit és kiadóhivatalait a tömeg előbb kirabolta, majd lángbaborította. A lapok közül a tűzoltóságnak egyetlen egyet sem sikerült megmenteni. Sevilában ugyancsak hasonló módon jártak el a tüntetők. Saragossában megtámadták és felgyújtották az érseki palotát, valamint több kolostort, melyek mindegyike leégett.

Hasonló pusztítások történtek Malagában is, ahol előbb a püspöki palotát hamvasztották el, utána az Augustinot, több kolostort és zárdát. Kadizban hasonló sorsra jutottak a zárdák és kolostorok, azonban itt olyan komoly zavargások történtek, hogy kihirdették a statáriumot és a tüntetők fölött rögtönítelő bíróságok ítéleznek.

Zamora spanyol miniszterelnök ma délelben nyilatkozatot tett közzé, melyben kijelentette, hogy a véres zavargások a monarchisták kihívó viselkedésének eredménye, amelyet természetesen a kommunisták és a tulsó radikális elemek is kihasználtak. Madridban az őstromállapot kihirdetése óta a rend már valamennyire helyreállott és az egész város olyan, mintha egy nagy katonai tábor lenne.

Nagyértékű műkincsek pusztulása

Sevilából jelentik: Sevilában ma délelben a madridi eseményekhez hasonló zavargások játszódtak le. Már a kora reggeli órákban százakra menő csoportok jártak be a város főbb pontjait és mindenütt borzalmas vérengzéseket és pusztításokat vittek végbe. A többi városokhoz hasonlóan, a tömeg itt is számos jezsuitakolostort gyújtott fel, a kegyeseket előbb azonban kihozták és az égő kolostorok és templomok lángjai közé szórták. A tömeg a város központjából, ahol borzalmas pusztítást vitt végbe, a Triana munkásnegyedbe vonult és ott két másik kolostort perzselte fel. Többek között elpusztult a Szent József-kápolna is, melyet a 18. században építettek és amely az egész világon egyike volt a leg híresebb kápolnáknak. Ugyancsak elpusztult a híres Buen Suceso-kolostor is, rendkívül nagy vagyont képviselő, értékes képeivel együtt. A kolostorokból elmenekült apácák a városban kerestek menedéket. Sevilában egyébként az esti órákban kihirdették az őstromállapotot.

A késő éjjeli órákban érkezett jelentések szerint, Madridban ma reggel a nagy nehézségek árán megmentett kolostorok közül, a tömeg újabb négy kolostort perzselte fel. A városban a reggeli órákban óriási izgalom uralkodott és a lakosság nagy része nem mer az utcákon mutatkozni. A ma reggeli lapok

egyébként üdvözik a kormányt azért, hogy helyre tudta állítani a rendet, anélkül, hogy erőszakhoz folyamodott volna. A Madridban beállott nyugalommal ellentétben, annál erőteljesebben dühöngenek a zavargások Spanyolország nagyobb városaiban, ahol a hatóságok még mindig nem tudták a zavargásokat elfojtani. Éjszakai jelentések szerint, az elmúlt éjjeli madridi zavargásoknak 3 halálos és 16 súlyos áldozata van.

Lapzárta előtt érkezett hírek szerint, az újból letartóztatott Berenguer tábornok ellen, akit egyik katonai fogházban őriznek, a tömeg nagy tüntetést rendezett. Több száz főből álló tömeg megtámadta a fogházat, azonban az épületet még idejében gépiegyverekkel vette körül az őrség és így a tömeg kénytelen volt minden eredmény nélkül visszavonulni. Hírek szerint, eddig összesen ezer letartóztatás történt és a letartóztatottak között van Cornejo Cornél gróf tengernagy is, aki a diktatura alatt miniszter volt.

Alfonz exkirály ellen eljárást indítanak

Közvetlenül lapzárta előtt érkezett jelentések szerint, a késő éjjeli órákban az államügyészség letartóztatta Cobean és Campot, a monarchikus egyesülés vezéreit, valamint Galo Ponte volt miniszter is, akik a már korábban letartóztatott Cornejo gróffal együtt, a diktatura alatt működő kormányban miniszteri tárcát láttak el. A főállamügyész kijelentette, hogy megindítja az eljárást Alfonso de Bourbon ellen is, akit többé nem lehet a spanyolok királyának tekinteni.

A forradalom áldozata lett Gramara város hadi temploma is, amelyet a tüntetők felgyújtottak. Alicanteban szintén felgyújtották a kolostort, a szerzetesek csak úgy tudtak elmenekülni, hogy feszületet tartottak maguk elé és a tömeg a szerzetesek fanatizmusát látva, nem támadta meg őket. A madridi tűzkárok eddig a 40 millió pezétát meghaladják, az egész országban okozott károkat több, mint 100 millió pezétára teszik. Ezek a számok csak az elpusztult épületek értékét fejezik ki, ezenkívül felbecsülhetetlen műkincsek is elpusztultak. Így az alecantei kolostor 100 ezer kötetes könyvtára is a tűz martaléka lett, míg a malagai kolostor világhírű képgyűjteménye, benne a nagyértékű melai Krisztus-kép is elpusztult.

Villamoskarambol öt súlyos sebesüléssel

Galatiban egy villamos beleszaladt egy teherkocsiba

Galatiból jelentik: Súlyos kimenetelű villamos-karambol történt ma este 8 órakor Galatiban, a gabonapiac közelében. A 12. sz. villamos, amelyet Ursache villamos-vezető vezetett, elütött egy teherkocsit, amely hirtelenül került a villamos elé, úgy, hogy a villamos vezetője már nem tudott fékezni. A teherkocsin négy férfi és egy nő volt, akik valamennyien súlyos sérüléseket szenvedtek. A teherkocsi az összeütközés következtében darabokra tört és az egyik ló elpusztult. A villamos első kocsija szintén igen jelentékenyen megrongálódott.

A szerencsétlenség pillanatában nagy forgalom volt a gabonapiacon és csakhamar százával sereglettek a kíváncsiak a karambol színhelye köré, majd értesítették a mentőket, akik a súlyosan sérült embereket az Elena Doamna-kórházba szállították, ahol azonnal kezelés alá vették őket. Az öt sérült állapota rendkívül súlyos. A szerencsétlenség színhelyére rögtön rendőrbizottság szállott ki, amely megállapította, hogy a szerencsétlenségért a villamos vezetőjét nem terheli felelősség, mert ő fékezett, azonban a kocsi mindössze egy fél méter távolságra fordult be a villamos előtt, úgy, hogy a karambol elkerülése lehetetlen volt.

A világháború statisztikája

Mennyi vér folyt el a háboruban?

Tizenkét év múlt el a világháború befejezése óta, de ma még mindig érezzük utóhatását. Négy évig tartott a rettenetes vérontás, amely ezeket és ezeket küldött a másvilágra és ezeket tett nyomorékká, nyomorulttá.

A statisztikusok tizenkét év óta dolgoznak azon, hogy összeállítsák a világháború veszteségi statisztikáját és végre elkészült.

Rettenő, hihetetlen, roppant számok tárulnak elénk, nem akarunk hinni nekik, lehetetlennek tartjuk őket. De beszéljenek a számok:

A statisztika kimutatja, hogy 12,990.570 katona esett el a harcmezőkön. A háború négy évig, három hónapig és tíz napig tartott, ezek szerint minden percre hat halott esik.

Ha a háború tartamát napokra számítjuk át, 1560 napot kapunk, mely 37.440 órát jelent. Ha ezt a számítás az előbbivel összeegyeztetjük, rájövünk, hogy naponta 8327 ember esett áldozatul.

Kiszámították, hogy tizenhárom millió elesett katona kifolyt vére 52.000 köbmétert tesz ki. 52 millió liter embervér annyi, amennyi egy napra helyettesítene a Niagara-zuhag vizét. Ha az elesett katonákat egy sírba, szorosan egymás mellé akarnák elhelyezni, a közös sírnak tizenhatezer kilométer hosszú kellene lenni. Elképzelhető?

Körülbelül 20 millió katona sebesült meg, ezek közül 10 millió rokkant, 116.713 súlyosan sérült meg, 44.357 nyomorék lett (egy lábukat veszítették el), 44.688 súlyos tüdővérszt szerzett a háboruban, 20.952-nek lelőtték az egyik kezét. 5400-an megőrültek és háromezer a legrettenetesebb módon megvakult. 1269 embernek mindkét lábát amputálták és 1350-nek mindkét karját.

Ezt a statisztikát még azonban nem lehet egészen pontosnak tekinteni, mert csak a közvetlen áldozatait mutatja ki a háborúnak. Hol van még azoknak a száma, akiket a háború kergetett a nyomorba.

Győzők és legyőzöttek egyformán érzik az óriási világkatasztrófát, amely aránylag 700 milliárd aranymárkába került. Ki lehetett most már azt is számítani, hogy ezek szerint egy ember élete 100.000 aranymárkába került.

UJ KÖNYVEK

Thury Lajos: A veszedelmes szerelem. Thury Lajos regénye olyan munka, amelyben elsősorban nem a cselekmény a fontos, hanem a belső tartalom, a lélektan, mondanivaló és az emberábrázolás virtuozitása. A finom erotikával átítatott, szenvedélyekkel átfűtött regény irodalmunk komoly, új értéke. Az Athenaeum kiadásában megjelent csinos kiállítású könyv minden könyvkereskedésben kapható.

A dráma vége. A végzet utjai. A világ legelső rémregényeit kétségtelenül Dumas írta. Amellett, hogy hátborzongató regényeit a komoly irodalmi kritikuskok is az irodalom körébe sorolják, mégis tulizgalmasak, sokszor vériagyasúak az ő regényei. Viszont fantáziája gazdag, mesészövege pedig logikus. Dumas művei leszállított áron Lepage-nál, Kolozsvár.

A szerelmek városa. G. Dávid Margitnak ezen a címen írt könyve a legérdekesebb vegyülékét tartalmazza a magyarok temperamentumának és a párisi élet forró levegőjének. A regénynek magyar történeti háttere is van. Amellett elejétől végig érdekes és fordulatos. A korábbi 116 lejes ár helyett amíg a készlet tart 40 lejért kapható.

Visszafojtott vágyak és szenvedélyek tragédiája. Julien Green a francia irodalom legújabb, legfiatalabb gárdájába tartozik, de fiatalsága ellenére is elismert tekintély, érett, befejezett művész. A legilletékesebb kritikuskok sorolták az ő francia irodalom első sorába és sokan vannak, akik e sötét és döbbenetes erejű íróban Balzac utódját látják. A fordítás Sárközi György lelkiismeretes és művészi munkája.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Ötventagu deputáció ment Iorgához

két szalontai és egy nagyváradai kisbank ellen

Nagyváradról jelentik: Tegnap délelőtt egy ötven tagból álló küldöttség indult utnak Nagyszalontáról. Ötven csizmás magyar ember, ötven tengernyi gond alatt görnyedő szalontai kisgazda ment deputációba Bukarestbe, egyenesen az ország miniszterelnökéhez, hogy feltárják azokat a nyomoruságos viszonyokat, amelyek pusztulásra ítélték a magyar gazdaságot. A küldöttséget Burlea Teodor, a Földhitel Intézet tisztviselője vezeti és célja elsősorban is az, hogy a kormány hozzájárulását és beleegyezését akarják megnyerni, hogy

Nagyszalontán, a közeli napok egyikén kamatellenes gyűlést tarthassanak.

A deputáció tagjai különösen két pénztárat és egy nagyváradai kisbank ellen lépnek fel súlyos panaszokkal. Ez a három bank 35-40 százalékos kamatokat szedett tőlük hosszú évek óta és véres verejtékkel, újabb adósságok csinálásával fizették ezeket a horribilis kamatokat, a tőke azonban változatlanul megmaradt, ma is annyi, mint eredetileg volt.

Felülvizsgálják a városi pénztárt

Delegáció érkezett Aradra. — Megvizsgálják a 67 ezer lejes hiány okát.

Érdekes vendégei voltak a mai nap folyamán az aradi városházának. A temesvári revíziós bizottság egy delegációja érkezett meg Hermann János temesvári táblabíró vezetése mellett Aradra és látogatása összefüggésben volt Halmos József aradi városi főpénztárnok ismeretes felelősségi ügyével, akit a város állandó választmánya 67.000 lej tulfizetés megtérítésére kötelezett. A temesvári revíziós bizottság áttanulmányozta az aktákat és úgy döntött, hogy bizottságot küld ki a helyszínre a történetek és általában az ügykezelés menetének felülvizsgálása érdekében.

A bizottság, miután felülvizsgálta a városi pénztár, a moziroda és a fűszámvevőség ügykezelését, úgy döntött, hogy újabb vizsgálatot fog bevezetni annak megállapítása érdekében, hogy van-e hiány a városi pénztárban és amennyiben ez megállapítást nyer, úgy meg fogja állapítani, hogy kit terhel személy szerint ezért a felelősség.

— Személyi változás az aradi pénzpiacon. A Banca Marmorosch Blank & Co. S. A. igazgatóság legutóbb tartott igazgatósági ülésén Örfi-Orezeanu aradi cégjegyzőt a bank szátmári fiókjához aligazgatónak nevezte ki.

— Áthelyezés az aradi adóhivatalban. A pénzügyminiszter az aradi adóhivatal pénztárosát, Wallner Györgyöt, a mai napon Bukovinába helyezte át. Wallner György áthelyezése meglepetést keltett nemcsak Arad polgársága előtt, hanem fölöttes főnökei előtt is, mert okát nem ismerik. Az áthelyezés Wallnert annál is inkább kellemetlenül érinti, mert több évtizede áll az aradi adóhivatal szolgálatában és minden családi vonatkozásu kapcsolata Aradhoz köti.

— Két és egynegyedmilliárd az állam május havi előirányzata. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium kimutatása szerint április hónapban az állam bevétele a Banca Nationala útján 2,306,407,940 lej volt. A májusi költségelőirányzatot 2,252,984,173 leiben állapították meg.

— Szőlővétel. Az ingatlanforgalom terén ritka eset manapság, amikor egy szőlő gazdát cserél. A legjobb vételt azonban mégis akkor lehet csinálni, amikor a kereslet kicsiny. Néhány Földes Kelemen tulajdonát képező silingiai szőlőbirtokát ma megvásárolta a Minorita-rend. A szőlőterület áll 21 katasztrális hold termőszőlőből, továbbá három hold karótermelésre való akácospól és egy hold belső-ségből, melyen egy kastélyszerű szép kolna áll, kilencszáz hektoliter irtartalmu hordókkal felszerelve. Ez a komplexszum néhány évvel ezelőtt még két és fél-hárommillió leibe került volna, míg a mai vételára 750.000 lejt tesz ki.

— Vizsgálat egy nagyváradai terménykereskedő-cégnél. Nagyváradról jelentik: Röviden jelentettük, hogy a feketeszesz-ügyben vizsgálóbizottság érkezett Nagyváradra, ahol széleskörű nyomozást indítottak a feketeszesz bihari ágazatának teljes krtisztázására. Ma nagy feltűnést keltett, hogy a bizottság a nyomozás során házkutatást tartott Klein Mihály terménynagykereskedő-cég irodájában és az ott talált összes üzleti könyveket lefoglalta. A vizsgálóbizottság állítólag arra kíváncsi, hogy a Klein Mihály-cég mennyi kukoricát szállított az egyes szeszgyáraknak, mert a kukoricamennyiségnek összhangban kell lennie a szesztermeléssel. Nagyváradon a közeli napokban ezzel kapcsolatban egy előkelő politikai személyiség lefolytatása várható.

— Elhalasztották az UFA hitelezői értekezletét. Temesvárról jelentik: Az UFA gyógyszerárulerakat kényszerregezési ügyében a könyvszakértők kérték a törvényszéket, hogy a hitelezők értekezletére tüzzön ki újabb határidőt, miután a raktáron levő óriási árumennyiség miatt a leltárt nem lehetett elkészíteni és ennek folytán a szakértők véleményüket sem alkothatták meg a vállalat anyagi helyzetéről. Ugyanezen okból több hitelező is kérte az értekezlet elhalasztását, mire a bíróság a hitelezők értekezletének újabb határidejét május 29-ben állapította meg.

— Borsepróból is lehet szeszt csinálni. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium mellett működő szeszbizottság a szeszgyárosok kérésére megengedte, hogy borsepróból is készítsenek szeszt, azzal a feltétellel, hogy a seprő után is ugyanazon illeték fizetendő, mint a bor után. A bizottság határozatát jóváhagyás végett a pénzügyminiszter elé terjesztették.

— Németország gazdasági fejlődése. Milanoból jelentik: A Popolo d'Italia hosszú cikket közöl a német-osztrák vámmunióról. A cikk kifejti, hogy Németország gazdasági szempontból hatalmasat fejlődött a háború óta és ennek hatását nemsokára az olasz határokon innen is érezni fogják. Ezzel a cikkel a második olasz lap nyilatkozott a vámmunió ellen.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetések naponta d. n. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytőzsde, volt Andrássy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytőzsde, volt Weitzer J.-u.

Dohánytőzsde volt Kossuth-u. 4 szám,

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytőzsde, Zsidótemplom-épület.

Ambruster-trafik, Dengl-ház

Akinek tehát az Acsev-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnap számában feltétlenül meg fog jelenni.

A francia külügyi hivatal irányítja a kisantant-államok kölcsön-ügyeit

A pénzbőségben szenvedő Franciaország kitűnő üzletel Romániával, Csehszlovákiával, Jugoszláviával és Lengyelországgal

Párisból jelentik: Az egyik legnagyobb francia pénzintézet, a *Banque de Paris et Pays Bas* minapi közgyűlésén a bank egyébként magyar származású vezére, *Finaly* elnök azt a szenzációs kijelentést tette, hogy *idegen államok Franciaországban csak abban az esetben kaphatnak hosszabb lejáratú kölcsönöket, ha a francia külügyminisztérium ebbe beleegyezik.* Finaly tehát nyíltan beismerte, hogy Franciaországban a külpolitika és a nagytőke együtt dolgoznak. Szóval Franciaország most is ugyanezt a módszert követi, mint a világháború előtt, amikor a cári Oroszország fegyverbarátságát hatalmas kölcsönökkel fizette meg.

A franciák nemhiába a világ legtakarékosabb népe, rövid idő alatt kiheverték oroszországi és másutt szenvedett veszteségeiket és a reparációk igénybevétele nélkül megszámlálhatlan milliárdokat hoztak össze az elpusztított vidékek újjáépítésére és ipari beruházásokra. Ma már Páris mint vezető nemzetközi pénzpiac, jelentékenyebb szerepet játszik, mint a háború előtt. Akkor versenytársa volt Berlinnek és New-Yorknak, nem azonban Londonnak, amely úgy a rövidlejáratú, mint a hosszulejáratú hitelforgalomban szinte szuverén szerepet játszott. Ma Berlin már csak mint kölcsönt kérő jön számításba, New-York a nagy tőzsdei krach óta nem tud kiegyezni a válságból és így Amerika a közel jövőben nagyszabású hitel-tranzakciókra csak korlátozott mértékben jöhet tekintetbe. London erősen megérzi a gazdasági krízist és a jelenlegi munkáskormány tevékenységét. Így a rövidlejáratú londoni kölcsönök is eredetileg Párisból valók. Az utolsó időben Páris még Amerikában is elhelyezett kölcsönöket, hogy a pénzbőségben szenvedő francia tőkepiacot megsegítse. Azonban még mindig mintegy 12 milliárd mindenkor folyósítható, holt tőke vár elhelyezésre. Ez a körülmény olyan példátlan kamat-csökkenést idézett elő, hogy ma már magánpénz egy százalékért is kapható.

Természetes, hogy az ilyen hatalmas holt tőke nagy megterhelhetőség a francia gazdasági életre és mivel az ipari kötvényeknél és a koloniális hitelekkel a francia tőkések alig keresnek valamit, a bankok türelmetlenül várták, hogy mikor kezdhetnek aktívabb európai hitelpolitikába.

A francia külügyi hivatal néhány hónap előtt értesítést adott a tőkéseknek, hogy szívesen látná, hogyha a kisantant államok hosszulejáratú kölcsönökhöz jutnának. Azóta folyik a frankok milliárdjainak özönlése Romániába, Lengyelországba, Jugoszláviába és Csehszlovákiába.

Javítás alá kerül az aradi viadukt

Új ucca nyílik az állomás felé.

Ma délelőtt folyamán a városi tanács vegyes bizottsága szállott ki helyszíni szemlét tartani a vasúti viadukt észmereti ügyében. A bizottságban a város részéről dr. Lutai Kornél polgármester és Mureșan János városi főmérnök vettek részt. A bizottság a helyszínen megállapította, hogy a viadukt valóban újabb gyökeres reparálásra szorul, amely több mint bizonyos, hogy egy fél évet is igénybe vesz. Erre való tekintettel tervbe vette a város állandó választmánya, hogy a Radnai-utól kezdődően a Széltúccán át egy új utat fognak megnyitni a rendes forgalom számára, amely lehetővé teszi, hogy a forgalom más irányba való terelődése után hozzá foghassanak a vasúti viadukt javítási munkálataihoz.

Az ügyben természetesen a városi nagy tanácsülésnek kell határoznia, mivel a vasúti viadukt átépítési munkálatai közel egy negyedmillió lejt igényelnek. Az állandó választmány elhatározta, hogy a kérdés letárgyalását a legközelebbi nagy tanács ülés napirendjére tűzi ki.

vákiába. Csehszlovákia kivételével ezek az államok krónikus tökehiányban szenvednek, amit a gazdasági krízis még fokoz. Ennek ellenére Páris még röviddel ezelőtt süketnek tetette magát a kisantant-államok pénzkéréseivel szemben. Csak röviddel ezelőtt, az osztrák-német vámunió tervének napvilágra jutása óta nyíltak meg a párisi pénzszerények a kisantant államai előtt.

Elsőként Románia kapott 1325 millió frank kölcsönt. A román kölcsön névleg ugyan nemzetközi, gyakorlatilag azonban szinte az egész összeg Párisban nyert elhelyezést. A feltételek Románia számára nem kedvezőek. A nettó kamatozás több mint 100%. És emellett a franciák sokáig kérésték magukat, amíg a kölcsönszerződést aláírták. Ha Romániának nem kellett volna oly sürgősen a pénz és egy hónappal később kezdtek volna a tárgyalásokat, úgy a kölcsönt sokkal, de sokkal kedvezőbb feltételek mellett kapták volna meg.

A második hasonló kölcsöntranzakciót Lengyelország és a *Schneider-Creuzot* csoport kötötték meg. Lengyelország 1100 millió frankot kapott vasutvonalak építésére. Meglehetősen magas, mintegy 90% kamatot kell fizetnie és hozzá kellett járulnia, hogy az építendő vasúthálózatot 55 évre egy, a francia *Schneider-Creuzot* cég vezetése alatt álló francia csoport vegye bérbe.

Az utolsó napokban Jugoszlávia is kölcsönt kapott Párisban. 1025 millió frankot 70% és 87½% kibocsájtási árfolyam mellett. A jugoszláv kölcsön a dinár stabilizálását és közmunkák kiírását szolgálja. Szintén a *Schneider*-cég adja a pénzt.

A kisantant és Lengyelország tehát

Az aradi cukrászok a polgármesternél

Tiltakoznak az idegen állampolgárok működése ellen.

Az aradi cukráziparosok ma a városházán küldöttségileg megjelentek dr. Lutai Kornél polgármester előtt, hogy tiltakozzanak az idegen állampolgársággal bíró cukrászok konkurenciája ellen. Egyben felvilágosítást kértek arra nézve, hogy amikor az aradi cukrászok a súlyos adóterhek és illetékek alatt roskadoznak, miért engedték meg az idegen állampolgároknak, hogy üzletet nyissanak. Dr. Lutai polgármester magához kérte az iparengedély körüli levelezések és okmányok dossziáját és abból megállapította, hogy amíg a város semmi körülmények között az engedélyt nem akarta megadni, az érdekeltek a várost megkerülve, az iparkamara javaslatával a bucaresti-i munkaügyi minisztériumhoz fordultak és annak engedélyét pedig a temesvári kormányzónak mutatták be. A temesvári kormányzóság megadta az engedélyt.

Ugyanakkor az uccai árusok megrendszabályozását is kérték a cukrászok, mert iparengedély nélküliek elárasztották az uccákat és meg nem engedhető versennyel kárcsát okoznak az adófizető cukrászoknak.

Dr. Lutai polgármester azonnal kiadta a rendeletet, hogy az összes uccai árusok iparigazolványát sürgősen vizsgálják felül azokat akik engedély nélkül hoznak fagyaltot forgalomba, bírságot kéri meg. A polgármester erőltet intézkedése megnyugtatta a cukrászokat.

A küldöttség ezután a munkaügyi felügyelőséget kereste fel, de a felügyelő, *Ciofu* Vintila Nagyváradon van és így érdekükben semmit nem lehetett csinálni. Végül panaszaikkal az iparkamarához mentek, annak megállapítására, hogy amikor évtizedek óta az iparkamara tagsági illetékeiből annak fenntartásához jelentős összegekkel járulnak hozzá, miért adott az idegen állampolgárokat pártoló felterjesztést a minisztériumhoz, de az iparkamara éppen ankétot tartott és így holnap ebben az ügyben megint felkeresik *Pacuraru* Brutus főtitkárt.

Fizessen elő

a legnagyobb magyar lapra, az

UJSÁG-ra

leggyorsabb hírszolgálat,
a legjobb munkatársak:

Kóbor Tamás, Márai Sándor, Lynkeusz, Szomory Emil, Pünkösti Andor, Elek Artur és a magyar irodalom legjobb erői írják a lap minden sorát.

Előfizetési ára:

Egy hóra . . . 200 lej
1/4 évre . . . 500 lej

Előfizetni lehet:

Sándor Iván hirlapiroda,
Löbl hirlapiroda
aradi cégeknél.

Schneideréken keresztül az új kölcsönökkel immár pénzügyileg is teljesen a francia imperializmus és a fegyverkezési ipar érdekkörébe került.

Sz. P.

Új cégjegyzési illetékek, amiket az iparkamaráknál kell befizetni.

A cégjegyzési törvény végrehajtási utasítását a Hivatalos Lap május 8-iki száma közli. A végrehajtási utasítás szerint a cégjegyzések után az iparkamaráknak a következő illetékek fizetendők:

Új egyéni cégek 400 lej, új társas cégek részvénytőke szerint 1000—4000 lej. A törvény kihirdetésekor működő cégek cégjegyzési illetékei a következők: Egyéni cég 200 lej, társas cég 250—1000 lej, az alaptőke nagysága szerint.

Cégváltozások és cégtörlések illetéke egyéni cégeknél 100 lej, társas cégeknél és részvénytársaságoknál 200 lej. A fenti illetékeken kívül a Kamarák Szövetségénél levő központi cégeknyvból való bejegyzés után külön díj fizetendő, ami a fenti illetékek 25 százalékának felel meg.

= Románia yorki sertéseket importál. Bucarestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium tudatja az érdeklődőkkel, hogy a közeljövőben 100 pár yorki sertést fog importálni Romániába. Ezen kanokat a román sertésfaj minőségének a megjavítására fogják felhasználni. Az érdeklődők az állatok az eredeti ár 75 százalékáért fogják megkapni. A különbözetet a földművelésügyi minisztérium fedezi.

= A Magyar Vasúti Forgalmi Részvénytársaság közli Budapestről, hogy május 9-én megtartott közgyűlése megemlékezett arról a súlyos veszteségről, amely a társaságot az igazgatóság érdeműs tagjainak, Stögermayer Károly és dr. Heinsheimer Ottó elhunytával érte és az igazgatóság új tagjaivá Weiner Sándort, az Österreichische Eisenbahn-Verkehrs-Anstalt elnökét (Bécs) és dr. Szász János budapesti ügyvédet választotta meg. Az 1930 üzletévre szóló osztalékot a közgyűlés — miként a múlt évben — 10 %-ban, azaz részvényenként 3 pengőben állapította meg.

A szerkesztésért ideiglenesen

SALÓO HENRIK

felel.

Csak a borszesz-szindikátus adhat el borszeszt

A pénzügyminisztérium újabb rendelkezéseket adott ki a szesztermelés ellenőrzésére — Hogyan történik az italok higitása? — A rum- és likörgyárak nem készíthetnek különlegességeket

Bucurestiből jelentik: A szesz törvény alkalmazására vonatkozólag a pénzügyminisztérium a következő újabb rendeletet adta ki:

A szesz törvény 45. cikkében előírt higitások a szesz főző üstökénél, finomítóknál, borszeszgyáraknál és a szeszestálnagyraktáraknál végezhetők. Az esetben, ha a kimérések kicsinyben kapják a pálinkát, a higitást a termelőhelyen szabad csak eszközölni.

A nagyraktárak raktáron tarthatnak negyven foknál erősebb borpárlatot és pálinkát is, azonban a fogyasztásra történő eladás alkalmával kötelesek azokat felhigítani a törvénynek megfelelően. A higitás az ital tulajdonosa által történik minden hivatalos szerv közreműködése nélkül.

A szesz nagyraktárok egymásnak szeszestílt nem adhatnak el. A szesz nagyraktárak, a hol bort és sört nem tartanak raktáron, borszeszt is tarthatnak, azonban nem adhatják el azt konyak, likőr, rum, szesz vagy borpárlatgyáraknak.

A nagyraktárakból kivitt szeszestílt semmiféle címen nem lehet a raktárba visszavinni.

A rum- és likörgyárak a gyárba csak termékek előállításához szükséges borszeszt vihetnek be. A rumot csak finomított borszeszből, a konyakot csak legfeljebb 78 fokos borpárlatból, a likőrt pedig finomított borszeszből vagy ipari szeszből lehet előállítani. Az esetben, ha a likőrt ipari szeszből állítják elő, úgy erre a pénzügyminisztériumtól külön engedélyt kell kérni.

Ha a gyár saját termékeit, mint rumot, konyakot vagy likőrt a gyárból adja el, úgy speciális engedélyre nincs szüksége. Ha azonban a gyár mellett ugyanazon udvaron, vagy ingatlanban szeszestálnagyraktárt is tart, erre külön italmérési engedélyt kell, hogy kérjen s a megfelelő illetéket le kell fizetni.

A rum- és likörgyártáshoz szükséges szesz csak a Borszeszszindikátustól és annak kerületi raktáraitól szerezhető be. A gyárak egymásnak nem adhatnak el borszeszt, vagy borpárlatot, ezt a nyersanyagot nem kölcsönözhetik egymásnak és nagyraktáraktól sem vásárolhatnak borszeszt, vagy borpárlatot. Szigorúan tilos likőr-, rum- és konyakgyáraknak úgynevezett speciális pálinkákat készíteni.

A pénzügyminisztérium a szesztermelés ellenőrzése céljából elrendelte, hogy a szeszgyárak, a borpárlatgyárak, a sör-, likőr-, rum-, konyak- és ecetgyárak tizenöt napon belül a pénzügyigazgatóságokhoz nyújtsák be azon iratokat, amelyekből megállapítható, hogy ki a gyár, illetőleg a berendezések tulajdonosa, a telek és a gyárépület tulajdonosa, bérlet esetén ki a bérlő. Az esetben, ha a gyárnak több cégjegyzője van, be kell nyújtani a cégjegyzésre jogosultak aláírását is. Ha a gyár részvénytársasági alapon működik, úgy bemutatandó a vállalat alapító okirata azzal a megjelöléssel, hogy kik az adminisztratív és technikai vezetők. Az adatok helyességét a pénzügyigazgatóságok ellenőrzik.

Rádió műsor.

— Romániai idő. —

SZERDA, május 13.

Bucuresti. 13. Gramofon. 17. Rádiózenekar. 20. Gramofon. 21. Csellóverseny. 21.45. Fuvola versenye. 22.15. Hegedűverseny. — Budapest. 10. Postászenekar hangversenye. 11. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem ünnepe. 13. Déli harangszó. 13.05. Gramofon. hangverseny. 3.45. Hírek, élelmiszerárak. 5. Felelővadás. 5.45. Hírek. 6.20. Honváltó Gyula és cigányzenekarának hangversenye. 7. „A sajtó és az erkölcs.” Tóth László dr. előadása. 7.30. A Kolozsvári Magyar Dalárda hangversenye. 8. Szalonzenekari hangverseny. 8.50. Helyszíni közvetítés a városligeti Beketow cirkuszról. 10. Fim-észt est. Majd: Cigányzenekar hangversenye. — Bécs. 12. Macho-zenekar. 14.10. Gramofon. 16.20. Hangverseny. 21. Bartók Béla Zongoraestje. 22. Tarka-est közvetítése Kölnből. 23.15. A kölni rádiózenekar szórakoztató zenéje. 24. Jazz Kölnből. — Belgrád. 12.30. Gramofon. 13.45. Rádiózenekar. 18.30. Rádiózenekar. 22. Nemzeti dalok lamburiczenekarral. 23. Hegedűverseny. — Frankfurt. 20.45. Rádiózenekar énekbetétekkel. 24. Cigányzene Budapestről. — Königs wusterhausen. 18.30. Ritkán hallott triók. 23. Szórakoztató zene. — Langenberg. 18. Zenekari verseny. 19.40. Japán hangban és dalban. 21. Zenekari verseny. 24. Tánczene. — Milano. 18. Vendéglői zene. 21.45. Gentili: Nyári zivatarok c. vígoperája. Utána vendéglői zene. — Morav. Ostrava. 12. Gramofon. 18.30. Rádiózenekar. Strauss-szerzemények. 19.15. Prága. 19.35. Rádiózenekar. — Pozsony. 19.20. Földessy-Hermann L. zongoraművész nő hangversenye. 20. Prága. 20.05. Gramofon. 23. Prága. — Róma. 18. Ének- és zenekari verseny. 20.40. Gramofon. 22.15. Ének- és zenekari verseny.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 8 Le, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Le. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Le. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézősködre válaszolunk. Ajánlatok legjels levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL.

ALKALMAZÁS.

VEGYÉSZETI gyár keres az aradi piacra jól bevezetett helyiképviselet garanciával. Csak is agilis, komoly reflektánsok adjanak írásbeli ajánlatot referenciával Herozeg vegyészeti gyár Cluj címre.

JOBBS nő vidékre ajánlkozik, a háztartás minden ágában járatos. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1618

JOBBSALADBÓL való németül is tudó leány keresetkelt 2 éves kisfiú mellé, aki a takarításnál is segédkezik. Szentgyörgyi Divatruház. 1621

LAKÁS.

A VAROS legforgalmasabb pontjában egymásbanyúló 2 szoba különbejáratú, lakásnak, orvosi rendelőnek vagy irodának, azonnalra kiadó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadójában. 1263

KÜLÖNBÉJÁRATU butorozott szoba fürdőszobahasználattal, esetleg teljes ellátással kiadó Str. Eminescu 31., I. em. jobbra. 1601

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

KIADÓ azonnalra háromszobás lakás Str. Gojdu (Szent István-u.) 4. 1613

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KETSZOBÁ, konyhás I-ső emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

VÉTELESELADAS.

GESUCHT Gelegenheitskauf Motor 15 PS Wechselstrom 320 Volt 40 Perioden oder 380 Volt 50 Perioden tadello gebrauchsfähig Offeriert unter „Wechselstrom“ Adm. des Aradi Közlöny. 1596

BIEDERMAYER-GARNITURA, intarziás antik szekrények, antik ágyak, antik asztalok, antik órák, ezüst tintatartó, alaska róka, festmények, vitrinek, tükrök, toilettékészlet, fekete álló lámpák, majolika falitálcák, konzol- és állótükrök, rakettek, rollós iratszékény, ónémet és barokk ebédők, hálóberendezés, szalonok, disztárgyak, asztalok, székek, kakuk-óra s.b. eladók. SALGONÉ bizományi üzlete Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

Olcsó hét! Férfi-, női és gyermek-

cipők, saját készítésűek. Férficipő 450 lejtől, női cipő 250 lejtől, gyermekcipők a legolcsóbb árban. Czernóczy cipőüzlet, Arad.

KIS HORDÓK használt, jó állapotban, eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1620

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Olcsón jut hozzá,

ha azt, amire szüksége van, az

„Aradi Közlöny” apróhirdetése útján keresi.

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG lakással és ötszobás erkélyes lakás kiadó Str. Closca 12. (Szent László-u.) 1617

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

FŐTÉREN a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Elsőrendű olesó orth. כשר házikoszt

kapható Strada Eminescu 2. II. emelet, ajtó 17.

KOMPLETT hálószoba 3700.

Világos teli hálószoba, Lengyel-fele, nagyon olcsón, modern uriszobák, búgar-nitura 6000, ebédők 3000-8000, konyhák 1500-2200, jég szekrények 650-tól, rádiók 3500, szalonok 900-1200, rézgy 3600, Biedermayer-divány 950, antik szék darabja 250, antik nagy fali tükör 550, antik szekrény 1000, ebéd-divány 850, párnázott fotelék 500, kétajtós politúros szekrény 900, fogorvosi szék, löször madrac 8 párnás 1500, Remington-írógép 4800, íróasztal 800-tól, varrógépek 1200-4000, vitrinek nagyon olcsón. Készpénzért megvesszük eladó bútorait, ezüstjét stb. Keresünk orvosi műszerszekrényt, műtőasztalt, könyvszekrényt. — A veünk összeköttetésben álló temesvári zálogház havi 2% kamat mellett folyósít zálogkölc-sönt ékszerekre, arany-, ezüstdárgyakra, textilárakra, varrógépekre, írógépekre, gramofonokra stb. „COMISIO” bizomány-üzlet Arad, Bul. Regele Ferdinand (Jozsef főherceg-ut) 21. szám.

HIRDESSZEN

a 46 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!

Kedvezményes vizum és utazás **Künstler Vizumirodában** ARAD, Bulev Reg. Maria 24